

ዘመን

"ዘመን": ወግዓዊ ልሳን ኤስደለ'ያ።
 ህዝብታት ኤርትራ፡ ንሓርነቶም ኣብ ዘካይድዎ ዘለዉ
 ዘይሕለል ቃልሲ፡ ናይ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ኣረኣኢያ
 ነጋሪት ኮይና ተገልግል። "ዘመን"፡ ድሑርን ኣረጊትን
 ኣተሓሳስባ ስዒርና፡ ንሎምን ጽባሕን ዘገልግልና ስልጡን
 ህዝባዊ ኣረኣኢያ ንክዕንብብ፡ ቀንዲ ናይ ቃልሲ
 መሳርሒ'ያ።

ዘመን

መስከረም - ሕዳር

ቅጹ ሓደ ቁ. 2

ትሕዝቶ

1. ርእሰ - ዓንቀጽ:-

... ተዛሪቡ ዘስምዕ - ሰሪሑ ዘድምዕ፡ መሪሕ ውድብ — ገጽ 2

2. ትንታኔ ሓተታ:-

ኣብ ወሳኒ ሓይሊ ሓፋሽን ቅኑዕ ደሞክራሲያዊ መስመርን ኣጽኒዑ ዝኣምን፡ ----- ገጽ 4

3. ዘመን ምስ ጋሻ :-

ቃለ-መጻኢት፡ ምስ ጋዜጠኛ በረኽት ኣብርሃ ገጽ 9

4. ተጋዮውሃንስ ኣስመላሽ (ኣቦ-ወንበር ኤስደለ) :

ናብ ህዝባዊ ዓውደ-ዘተ ዘቕረበ መግለጺ ገጽ 12

5. ዜና

ኣገደስቲ ውድባዊ ፍጻሜታት ገጽ 15

ርእሱ-ግንቀጽ

ህዝቢ ኤርትራ = ተዛሪቡ ዘስምዕ - ሰሪሑ ዘድምዕ፡፡ ብቑዕ መሪሕ ውድብ ይሓትት ኣሎ = ኣለኹ ንበሎ!

ህዝቢ ኤርትራ፡ መጻኢ ዕድል ናይ ሃገሩ ባዕሉ ንክውስንን ንናጽነቱን ዝኸፈሎ ዋጋ ከቢድዮ። ከትጸውዮ ዘጸግም መስተንክራዊ ጅግንነትን፡ ኩሉ-መዳደዩ መስዋእትነትን ከፈሉ፤ ሰውርኡ ዝሓተቶ ዘበለ ኩሉ ዋጋ። እቲ ምኽንያት ከኣ፡ እቲ ዋጋቲ ክኸፍል ዘገደድዎ፡ ሰብኣዊ ክብረቱን ፖለቲካዊ ሓርነቱን ኣሕሲርም ዝገዝኡ ሕሱማት ባዕዳውያን ገዛእቲ ሰለዘጋጠምዎዮ። እቲ ቃልሲ ከንዲ ዝመረረ እንተመረረ፡ ከንዲ'ቲ ዝነውሑ'ኳ እንተነውሑ "ረብሪብ፤ ነዊሑኒ" ከይበለ ከኣ ተቐሊሱ። ኣብ መዳእታ ከኣ፡ ነቶም ሕሱማት ባዕዳውያን ገዛእቲ ኣረብሪቡ ሰዲርዎም። እቲ ዘይሕለሎ ህዝብና፡ እቲ ኩሉ፡ ሓርነታዊ ሰውርኡ ዝሓተቶ ከቢድ ዋጋ ብምኸፋል ኣብ ዘረጋገጸ ናጻ ኤርትራ፡ ትስፋው መጻኢ እንተኣማዕደወ ኣይተጋገየን። ዘላቂ ሰላምን ቅሱን ሂወትን እንተተሰፈወ፡ የምሕረሉ'ምበር ኣይመኸፋ-ኣሉን። ብነዊሕን መሪርን ኩናት ንዝገጸበ ዝባኑ ክፍውሱን፡ ብኸኣናት ንዝገነወ ቁጠባ ሃገሩ ከሕውይን እንተተመነዮ፡ ዘይግብኣ ኣይነበረን። ኣብ ናጻ ኤርትራ (ዘይከምቅድሚኡ)፡ ዘዝበቑሉ ደቁ ክመሃሩን ንቡር ሰባኣዊ ሂወት ከስተማቕሩን እንተበሃገ፡ እንተዘይውሒድዎ ኣይምበዝሑን። ከመይ'ሲ፡ እቲ ኩሉ ኣንጻር ባዕዳውያን ገዛእቲ ከይተሓለለ ዝኸፈሎ መሪርን ከቢድን ዋጋ፡ ነቲ ንሳቶም ዘስኣንዎን ዝኸለፍዎን ክብረት ንክመልሱ ኣሉ ዝኸፈሎ ዋጋ ስለዝነበረ። እንተኾነ ግን፡ ኣብ'ታ ኣቲ ኩሉ ዋጋ ዝኸፈለላ ናጻ ሃገሩ፡ እቶም ኩሉም ባህግታቱን ሕልምታቱን ኣይተጋህደሉን። ንካሊ ኣኢት'ኳ ከየዕረፈን ከየተንፈሱን። እቶም ሕሱማት ባዕዳውያን ገዛእቲ ይገብርዎ ካብ ዝነበሩ ነውርታት ብዝሓሰም መንገዲ ብዝጋረፍ ወዲ ሃገሩ መንግስቲ ህግሓኤ/ህግደፍ፡ ሓሳረ-መከርኡ ክርኢ ይርከብ። ኣብ'ዞም ዝሓለፉ 25 ናይ ናጽነት ዓመታት ብዘጋጠምዎ ድምር ህግደፋዊ መዓት ከኣ፡ ኣብ'ዚ እዋንዚ ከም ህዝብን ሃገርን ቀጻልነቶም ኣብ ከቢድ ሓደጋ ወዲቑ፡ ሃገራዊ ብርሰት ኣፉ ሃህ-ህ-ህ-ህ ኣቢሉ ክውሕጠም ኣብ ዘንባህቑሉ ዘሎ ቁልቁል ክንቆቱ ይርከቡ። እዚ ከኣ፡ እቲ ግዝያዊ ልዕልነት ፈጠሩ ናጽነት ዘርከቡ ውድብ ህግሓኤ/ህግደፍ፡ ናይ'ቶም ዝሓለፉ ባዕዳውያን ገዛእቲ ጻፋቶ ታሪኽ ክደግምምበር፡ ሓድሽ ታሪኽ ክሰርሕ ዘይተግደሎ ኣዝዩ ድሑር፡ ጸረ-ደሞክራሲያዊ ውድብ ብምንባሩን ብምዃኑን ዝተፈጥረ ሕማቕ ታሪኽዊ ኣጋጣሚ'ዩ።

እዚ ሓለፉ ዘሎ ገድላዊ ተሞክሮ፡ ተራ ዛንታ ከቶ ኣይኮነን። ታሪኽ ሃገር'ዩ። ታሪኽ ህዝብናን ሓርነታዊ ቃልሱን ድማዮ። ንድሕሪት ግልጽ ኢልካ ክግምግምን፡ ካብኡ ክርከብ ዝኸእል ትምህርቲ ክሕፈሎን ከኣ ግድግዮ። ብስነ-ፍልጠታዊ መነጻር እንተተገምገሙ ድማ፡ ንትስፋው መጻኢ ዝኸውን ትምህርቲ ክርከቡዮ። ሓርነታዊ ገድሊ ህዝብና፡ በዚ መነጻር'ዚ ምስ ዝግምገም፡ እዞም ዝሰዕቡ፡ ንህልዊ ቀጻሊ ቃልሱና ዘቕንዑ፡ መሰረታዊ ቁምነገራት (ትምህርቲ) ኣለዎ።

- 1) መሪሕነት ህግሓኤ/ህግደፍ፡ ንሰናይ ባህግታትን ሓርነታትን ህዝብና ክውን ዘይገብረሉ ምኽንያት እንታይ'ዩ! ንሓርነት፣ ንሰላም፣ ንደሞክራሲን ልምዓትን ዝኸውን ትሕዞ ዘይነበሮን ዘይብሉን ዝነደየ ውድብ ብምንባሩ ምዃኑ፤ ካብ ህዝባውን ሃገራውን ረብሓ ንላዕሊ፡ ንጸቢብ መሪሕነታዊ ጉጅላዊ ዓንኬሉን ንውልቀ-ምልክነት ሓደ ሰብን ማእከሉ ዝገበረ ውድብ ብምዃኑ'ዩ። ንቁጠባን ዘይሕለል ተሳትፎን ደላይ ፍትሒ ህዝብና፡ ንጸቢብ ጉጅላዊ ረብሓኡን ዘውዓለ፡ ጩካን ጸረ-ደሞክራሲ ውድብ ብምዃኑን ምንባሩን'ዩ። እነሆ ከኣ፡ ኣብ ልዕሊ'ቲ ወሳኒ ዓቕሚ ህዝብና ክቱር ንዕቀት ዘለዎ፤ ስርዓት ውልቀ-መላኸን ጉጅልኡን ዓቂኖም ካብ ዝሃቡኻ ወጻኢ ክትገብርን ብናጽነት ክትነብርን ዘይፈቅድ፡ ኣርዲዱ ዝገዝእ ስርዓት ተኼሎ። ተሞክሮ'ዚ ዝሓለፈ 25 ናይ ናጽነት ዓመታት ብዝምስከር፡ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ፡ ብዘስከሕክሕ ህግደፋዊ ፖለቲካዊ ጭቆናን ድኽነትን ክግረፉን ከቢድ ናይ ምርማስ ደበና ክንጸላልዎምን ይርከቡ።
- 2) እቲ ካልኣ፡ ዝሓለፈ ገድላዊ ተሞክሮ ሓርነታዊ ቃልሱና ዝህበና ተወሳኺ ትምህርቲ ከኣ፡ ኩሉ ኣንጻር ጩቕነቲ መንግስታት "ይቃለስ/ይቃወምዮ" ኢሉ ዝነቐለ ዘበለ፡ ንሓርነትን ልምዓትን ህዝብታት ይውዕል'ዩ ማለት ከምዘይኮነ ከነስተባህል ዝገብር'ዩ። ንሓርነት ህዝብታት፣ ንሰላም፣ ንደሞክራሲን ልምዓትን ዝውዕል ውድብ ነቁስካ ዝፈሊ ኣስተባህሎን፡ ንዕኡ ዝኸውን ንቕሓትን ንቕሕ ተሳትፎ ህዝብን ዝሓትት ምዃኑ ድማዮ። ንሱ ከኣ፡ ነቲ ህዝብታትና ዝበህግዎ፡ ክቡር ናይ ሰላም፣ ደሞክራሲን ልምዓትን ዕላማታት ዝኸውን ትሕዞን ባህርን ዘለዎ፡ ብቑዕ መሪሕ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ውድብ ኣለሊኻ፡ ንቕሕን ትኩርን ተሳትፎ ምግባር ከምዘድሊ ዘረጋግጽ'ዩ። ሓርነታዊ ቃልሱና፡ ብወሳኒነትን ወሳኒ ተሳትፎን ሓፋሽ ህዝቢ ዝኣምን፤ ቅኑዕ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መስመር ዝጨበጠ፤ ብብቑዕን ውፋይን መሪሕነት ዝደንፈዐ፤ ብደሞክራሲያዊ ናይ ኣሰራርሓ ባህሊ ዝተሃንጸ ስጡም ውድብ፤ ብተግባር ድማ፡ ህዝቢ ኣብ ዝለኣኹ ሃገራዊ ውራይ ዝምዕል መሪሕ ውድብ ከምዘድልዮ ትመሃር። መሪር ዋጋ ዝተኸፍሎ ሓርነታዊ ሰውራና፡ ናብ'ዚ ሕጂ ወዲቑዎ ዘሎ መሪር ኩነታት ክወድቕ ዝገበር ከኣ፡ ከምዚ ዝኣመሰለ ብቑዕ መሪሕ ውድብ ብዘይምርካቡ ምኽንያት ምኳኑ ዝያዳ ትመሃር።

3) ካብ ህሉፍ ተመክሮ ሓርነታዊ ገድልና ዝርከብ ካሊእ ተወሳኺ ትምርቲ ድማ፡ ብጸቢብ ጉጅላን ድሑርን ኣተሓሳስባ ዝምርሑ መሪሕነታት፤ ንናይ ህዝብና ቕጠዕን ናይ ለውጢ ባህግን፡ ንጸቢብ ሕሳባቶም ዘውዕሉ መሪሕነታትን፡ ብኣታቶም ዝምራህ ውድብን ናብ ሰልጣን እንተበቐዑ፡ ጸረ-ደሞክራሲያዊ ባህርያቶም ብዝዓደሉም፡ ንክጠልሙን ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ንክተኸሉን ንድሕሪት ከምዘይብሉዮ። ክጠልም ጥራይ ዘይኮነ፡ ናብ ምሉእ ዝሊ ደርቢ ተሰጋጊሩ፡ ብዝዓትዓቶ ናይ ፖለቲካዊ ሰልጣን መኪናኡ ኣቢሉ፡ ብሕሱም ፖለቲካውን ቕጠባውን ኩርግጅ ዝጋረፍ ምኳኑዮ። ኣብ ልዕሊ ህዝብና፡ እቶም ተቓሊሱ ዘወገዶም ዝኣኒቲ ይፍጽምዎ ዝነበሩ ነውርታት ጥራይ ዘይኮነ፡ ካብኣም ብዝከፍእ ኣሰቓቂ ኣገዛዝ ኣዋርዶም ክገዝኡ ከምዝኸእሉዮ። ናይዚ ኩሉ፡ ንሓርነታዊ ሰውራና ዘጋጠም ከቢድ ክሳራ መሰረታዊ ምኽንያት ድማ፡ ሓደን ሓደን ጥራይዮ። እቲ ሰውራ፡ ብወሳኝነትን ንቕጡ ተሳትፎን ሓፋሽ ዝኣምን፤ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መስመር ዝጨበጠ፤ ብደሞክራሲያዊ ፖለቲካዊ ባህሊ ዝተሃንጸ ጽኑዕ ውደባ ዝደንገደ፤ ብብቕጥን ውፉይን ህዝባዊ መሪሕነት ዝጎልበተ፡ ተዛሪቡ ዘስምዕ - ሰሪሑ ዘድምዕ፡ ብቕጥ መሪሕ ውድብ ይምራሕ ብዘይምንባሩ ኣዮ።

እዚ ሕጂ ኣብ ቅድሚና ተገቲሩ ዘሎ፡ ንህዝብን ሃገርን ኤርትራ ኣንጻላልይዎም ዘሎ ህግደፋዊ ናይ ብርሰት ሓደጋ ንምኽባስ፡ ብናይ “ኣፈ-ኣርክቡ” ናህሪ እንሕተቶ ዘለና ምዑት ቃልሲ፤ ዘላቂ ናይ ሰላም፤ ዴሞክራሲን ልምዕትን ሕቶታት ናይ ህዝብና ንምምላስ ዝካየድ ቃልሲ፤ ንስሙር ህላውን ቀጻልነት ኤርትራን ህዝባን ዝካየድ ቃልሲ፤ ነቲ ካሳዳዊ ሕቶ ፍትሓዊ ቃልሲ ህዝብና ዝኮነ፡ ሕቶ ዱልዱል መሪሕ ውድብ ካብ ምምላስ ወጻኢ ካልእ ዘተኣማምን ዋሕስ ከቶ የብሉን። ውድብና ኤሰደለ፡ ነቲ ንሰውራና ብግስ ካብ ዝበል ኣትሒዞ ከሳቕዮ ዝጸንሐ፡ ናይ ብቕጥ መሪሕ ደሞክራሲያዊ ውድብ ብኩራት፡ ካብ ከኸፍለና ዝጸንሐን ዘኸፍለና ዘሎን መሪር ዋጋ ንላዕሊ ንክይሓተና፡ ኣብ ሓያል ምርብራብ ይርከብ። ፍትሓዊ ሕቶ ህዝብናን ሰማይ ዝዓርግ ዘሎ ናይ ቃልሲ ድልውነቱን፡ ተዛሪቡ ዘስምዕ - ሰሪሑ ዘድምዕ፡ መሪሕ ውድብ ናይ ምጉልባት ሕቶኡ፡ ናይ ቀዳምነታቱ ቀዳምነት ገይሩ ክረባረበሉ ከምዝግባእ ናይ ወትሩ ጽኑዕ እምነት ውድብናዮ። ነዚ ሕቶዚ ንምምላስ ኣብ ዝካየድ ቃልሲ ከኣ፡ ቅድሚት ተሰሊፉ ካባኡ ዝድለ ዘበለ ኩሉ ክገብር ቁሩብ ምኳኑ ኣረጋገጹ ይሕብር።

**ህዝቢ ኤርትራ = ተዛሪቡ ዘስምዕ - ሰሪሑ ዘድምዕ፡
ካብ ህግደፋዊ መዓት ዝገላግሎ፡
ብቕጥ መሪሕ ውድብ ይሓትት ኣሎ
ኣለኹ ንበሎ!!**

ተንታኒ ሓተታ

እዚ ዓምዲ'ዚ፡ ኣብ ውዕዉዕ ሃገራዊ ጉዳይ፡ ትንታኒታት “ዘመን” ዝወሃበሉ ዓምዲ'ዩ።

ኣብ ወሳኒ ሓይሊ ሓፋሽን ቅኑዕ ደሞክራሲያዊ መስመርን

አጽኒዑ ዝኣምን፡ ተዛሪቡ ዘስምዕ - መሪሖ ዘድምዕ፡

ዱልዱል ደሞክራሲያዊ ውድብ - ንሎምን ጽባሕን!!

ውጹዕ ህዝቢ ኤርትራ ዕረፍቲ ብዘይብሉ፡ ገዛእቲ ከባራረይሉ ዝጸንሑ ህዝቢ'ዩ። መጻኢ ዕድሉ ባዕሉ ናይ ምውሳን መሰሉ ሓሪምም ልኡላዊ ክብረቱ ክገፉዎ፤ ብሕሱም ፖለቲካውን ቁጠባውን ኩርማጅ ክገርፍዎን፡ ብድኽነትን ድሕረትን ክሳቆይዎን ዝጸንሑ ህዝቢ'ዩ። ብኣንጻሩ ከኣ፡ ጨቆንትን ጭቆናን ክሳብ ዝሃለዉ፡ ቃልሲ ኣንጻር ጭቆና (ንኣርነት) ግድን ስለዝኾነ፡ መግዛእቲ፤ ፖለቲካዊ ጭቆናን ቁጠባዊ ምዝመዛን ዝመረር ህዝብና፡ ዘይሕለል ምዑት ቃልሲ (ንኣርነት) ከካይድ ግድን ነይሩ። ሓርነታዊ ሰውርኡ ዝሓተቶ ዋጋ ንምክፋል ድሕር ከይበለን ከይተሓለለን ከኣ ክቃለስ ጸኒሑን ኣሎን። እንተኾነ ግን፡ እቶም ንኣርነታዊ ሰውርኡ ክመርሑ ዝጸንሑ ውድባትውን ዘርዮም። ኣብ ቀዳማይ ምዕራፍ ሓርነታዊ ሰውርኡ ኣንጻር ባዕዳዊ መግዛእቲ (ክሳብ 1991)፡ ክመርሖ ዝጸንሑ ውድባት፡ ጸረ-ደሞክራሲ ባህርያቶም ብዝወጹም፡ ንጸቢብ ጉጅላዊ ድሕር ሕሳባቶም ክብሉ፡ ነቲ ሰውራን ሓርነታዊ ቃልሲ ህዝብናን ኣሳቆዮምዮም። ኣይቀደውዎን። ካብ'ቲ ጸረ ደሞክራሲ ባህርያቶም ብዝተበገሱ፡ ንቕሓት ሓፋሽ ብምጉታም ነቲ ምዑት ተሳትፎ ሓፋሽ፡ ንጸቢብ ጉጅላዊ ረብሓ መሪሕነታቶምዮም ክጥቀምሉ ጸኒሖም። ኣብ ውሽጢ ውድባቶምውን፡ ኣብ መንጎቶም ጀጋኑ መሰረታት ተጋደልትን መሪሕነቶምን ዝነበረ ዝምድና፡ ናይ ዓሽከርን ነይታን ዝምድናዮ ጸኒሖም። ዝተፈልዮ ርእይቶ ዘይጸውር ቡሓቲ ባህርያቶም፡ ብዙሓት ንኣርነት ህዝባምን ሃገርምን ንዝወፈሩ ደሞክራሲያዊ ባእታታትን ጉጅለታትን ምዑታት ተጋደልቲ ደቂ ህዝቢ ኤርትራ ኣሕቂቆምዮም። ብዓቢኡ ከኣ፡ ናይ ሓባር መግዛእታዊ ጸላኢ ብኳዕናኑ እናሃለወ እንክሎ፡ ነቲ “ሜዳ ኤርትራ መን ቡሓተ” ዝብል ጉጅላዊ ሕግም መሪሕነታቶም ክብሉ፡ ንኣርነት ንዝወፈሩ ጭቆናትን ደቂ ጭቆናት ህዝቢ ኤርትራን፡ ኣብ ዘይውክሎም ናይ ኩናት ሓድሕድ እቶን ኣሳዊርም ክህንኩቱ ብምግባር፡ ታሪኽ ይቆረ ዘይብለሉ ገበን ክፍጸም መሪሖም። ኣብ ልዕሊ'ቲ ደላይ ሓርነት ህዝብና ድማ ብኡ መጠን፡ ከቢድ ክሳራ ክበጸሓ ገይሮም።

ህግሓኤ/ህግደፍ ከኣ፡ በዚ ሕሱም ታሪኽ'ዚ ጎበኪሉ ዝወጸ ውድብ'ዩ። ሜዳ ኤርትራ ብሒቱ ካብ ዝሕዝ ጀግና ከኣ፡ በቲ ሓለዎ ሰውራ ዝባሃል ናይ ቅትለትን መግረፍትን ትካሉ ኣቢሉ፡ ኣብ ልዕሊ'ቲ ውድብ ብዘካይዶ ኣራዊታዊ ማሕበራዊ ምህንድስና፡ ንዝኾነት ንደሞክራሲን ሰብኣዊ ክብረትን ትኸውን ሓሰኻ እናቐተለ ዝመጸ ውድብ'ዩ። በሓትን ቀንጻልን መሪሕነት ህግሓኤ/ህግደፍ፡ በዚ ጸረ-ደሞክራሲያዊ መንገዲ'ዚ ኣቢሉ፡ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰሉ ዝተሓደገ ጥራሕ ዘይኮነ፡ መሰሉንገባብል መሪሕቲ ህግ ኣሕሊፉ ምሃብ ዝለመደ፡ ኣጃጅዮም ዝመርሖ ተጋዳላይ፡ (በቲ ናቶም ቋንቋ “ይከላሎ”)፡ ሒዞ'ዩ ናብ ናጽነት ዝበጸሐ። ዘኸፍለና ዘሎ መሪር ዋጋ ከኣ፡ እዚ እንርእዮ ዘለና ኮይኑ እንሆ። እቶም ጸረ-ህዝቢ ባዕዳውያን ገዛእቲ ይገብርዎ ዝጸንሑ ነውርታት ክደግም ይርከቡ።

ኣብ ውሽጡ፡ ምስ ህዝቢ ይኹን፡ ዝተፈልዮ ርእይቶ ሒዞም ተወዲቦም ምስ ዝቃለሉ ሃገራውያን ውድባት፡ ደሞክራሲያዊ ዝምድናን ሰለማዊ ናይ ግርጭት ኣተኣላልያን እንዶ ዘይተዓደሎ ቀንጻሊ መሪሕነት ህግሓኤ/ህግደፍ፡ ጨካን ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ተኸሉ። ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ዜጋታት ኣሕሲሩን ኣዋራዱን ዝገዝእ ስርዓት ተኸሉ። ኣብ ልዕሊ'ቲ ዘይሕለሎ ደላይ ሓርነት ህዝብና ምሒር ንዕቀት ዘለዎ፡ ካብ'ቶም ተቐሊስና ዝሰዓርናዮም ባዕዳውያን ገዛእቲ ስርዓታት ዝሓሰም፡ ነውራም ጸረ-ህዝቢ ኤርትራ ስርዓት ተኸሉ። እነሆ ከኣ ኣብ'ዚ ዝሓለፈ 25 ህግደፋዊ ናይ መግዛእቲ ዓመታት፡ ሃገርን ህዝብን ኤርትራን ከባቢናን ከቢድ ናይ ብርሰትን ዕንወትን ሓደጋ ኣንጻላልይዎም፡ ህዝብታትና፡ ኣብ መንጎ ሞትን ሕይወትን ክሳብ፡ ካብ ህግደፋዊ መዓት ዘድሕናም መሪሕ ውድብ ከቋጡቱን ይርከቡ። ህዝብና ካብ'ዚ ኣንጻላልይዎ ዘሎ ህግደፋዊ ናይ ብርሰት መዓት ንምድሓን ክብል ዘቋምቶ ዘሎ ክሳዳዊ ናይ ብቕዕ መሪሕ ውድብ ሕቶ፡ ካብ'ቲ ዝሓለፈን ከቢድ መስዋእቲ ዝኸፈለሉን ተመኩሮኡ ዝርኸበ ትምህርቲ (ንቕሓት) ስለዘለዎ። “ንስለ ህዝቢ ኤርትራ እየ ዝቃለስ ዘለኹ” ዝበለ ዘበለ ኩሉ ውድባት ብጅምላ፡ ዘላቂ ረብሓታቱ የረጋግጹ ማለት ከምዘይኮነ ስለዝተረደኦ። ንሱ ዝብላ ውድባት ከኣ ኣለዎ። በዚሓንእ'ኳ፡ 10^ታ ውድባትምበር። ምስ'ቲ ኩሉ ስኽፍታታቱ ከኣ እንተወሓደ፡ “ኣንጻር'ዚ ህዝብን ሃገርን ዘጥፍእ ዘሎ ስርዓት ህግደፍ ንምቅላስን፡ ንቀጻልነት ኤርትራን ህዝባን ክትብሉ ስመሩ” ካብ ምባል'ውን ቦኺሩ

አይፈልጥን። እንተኾነ ግን፡ ውድባትና ነዛ መድረሻዊ ዕማምዚአውን መሳርዓቶም አስሚርምን ዓቕምታቶም አዋሃሂደምን አብ ክንዲ ምስራሕ፡ ነንሓድሕዶም አብ ምትንኳል ብዘሕለፍዎ ግዜ ይዓርብ ኣሎ። ሳዕቤኑ ከኣ፡ ንጸላኢና ስርዓት ህግደፍ ከገልግል፤ ንናይ ህዝብታትና ናይ ሓድነት ጠለብ ከዘርግ፤ አብ ልዕሊ ውድባትና ዝህልዎም እምነት ከንቆልቁልዮ ዝገብር ዘሎ። እዚ ከኣ፡ ካብ ህዝባዊ ሃገር ናይ ምድሓን ዕማም ንላዕሊ፡ ንጸቢብ ጉጅላዊ ረብሕኡ ዘዓዘዘ ሓይልታት ሚዛኑ ዝደፍኡሉ ደምብ ብምዃኑ። ስለዚ ድማ፡ እቲ ንመዋእል ከሳቕዮ ዝጸንሐ ሕቶ ብቐዕ መሪሕ ውድብ፡ ሎምውን ካብ ዝኾነ ካልእ እዋን ንላዕሊ ከሳዳዊ ሕቶ ኮይኑ ዘሎ። ካብዚ ሓቂዚ ብምብጋስዮ ከኣ ኣብ-ወንበር ውድብና (የውሃንስ አስመላሽ)፡ አብ ሕ/መ/አሜሪካ (ከተማ ዴንቨር)፡ አብ ጽባሕ ዘባዊ ኮንፈረንስ ኤስደለ አብ ዝተካየደ ዓውደ-ዘተ፡ ንህልው ኩነታት ሃገርና አመልኪቱ አብ ዝሃበ መግለጺ፡ ነዚ ዝስዕብ ክብል መልእኽቱ ዘቕረበ። ንህልው ኩነታት ደምብ ተቓውሞና አምልኪቱ፡-

“ስለዚ እዚ ኩሉ እክብ ኣቢልካ ክረኣ ከሎ እቶም ቀንዲ ክዕንቅፉና ዝጸንሑ ሽግራት እንታይዮም ተባሂሉ ምስ ዝሕተት፡ ብወገንና ኣብዞም ዝስዕቡ ነጥብታት ክጠቓለሉ ይኸእሉ እዮም ዝብል እምነት ኣለና፡-

- 1) “ካብ ጸቢብ ጉጅላዊ ኣተሓሳስባ ወጺኣካ ዘይምሕሳብ።
- 2) “ናይ ሕጅን ናይ መጻእን መሰረት ጌርካ ኣብ ክንዲ ትመያየጥ፡ ኣብ ዝሓለፈ ታሪኽ ኮለል ምባል።
- 3) “ዝኾነ ሓሳብ ክመጽእ ከሎ ኣብ ትሕዝቶ ናይቲ ሓሳብ መሰረት ጌርካ፡ ንቕኑዕ ምድጋፍ ንግጉይ ከኣ ምንቃፍ ኣብ ክንዲ ዝኸውን፡ እቲ ሓሳብ ካብ መን ይመጽእ ኣሎ ርኢኻ ጥራሕ ትቃወም ወይ ትደግፍ።
- 4) “ግሉጽ መድረሽ ከም ቀንዲ መሳርሒ ኣብ ክንዲ ምጥቃም፡ መሰረት ዘይብሉ ምጥርጣራትን ሕድሕድ ጸለመታትን ምዝውታር።
- 5) “ልዕሊ ኩሉ ድማ ህዝቢ ዘዕሰሎ፡ ተዛሪቡ ዘስምዕ መሪሑ ዘድምዕ መሪሕ ውድብ ዘይምህላው፡ ዝብሉ እቶም ዓበይቲ ዓበይቲ ጸገማትና ኮይኖም ጸኒሑም ንብል።
- 6) “ደንበ ተቓውሞ ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ሕመቕ ክነብር፡ ናይ ህግደፍ ተራ እውን ኣቃሊልካ ዝረኣ ኣይኮነን። ኩሉ ግዜ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ ኣብቲ ህግደፍ ክንውዕሎ ዝደልዮና ኣጀንዳ ክንውዕልን ክንሓድርን ንኸውን ኣለና።” (ብግጥምቲ 2016 ካብ ዝቕረበ መግለጺ ዝተወሰደ)

እዚ ብ/የውሃንስ አስመላሽ ብቐደም ተኸተል ኣቕራብዎ ዘሎ ሓቕታት ክጽምቕ እንከሎ፡ ደምብ-ተቓውሞና፡ ነቲ ህዝብታትና ዘቕርብዎ ዘለው ሓርነታዊ ናይ ለውጢ ባህግን ጠለብን ዘይምጥን ምህላው፤ መሰረታዊ ጠንቂ ናይቲ ማእዘን ምጥፋእ ከኣ፡ ጸቢብ ጉጅላዊ ኣተሓሳስባ ልዕሊ ህዝባዊ ረብሓ ዝሰርዑ ሓይልታት ማእዘኑ ከጥፍእን ክዕነድን ገይሮም ምህላዎም፤ መሰረታዊ መፍትሒኡ ከኣ ተዛሪቡ ዘስምዕ - መሪሑ ዘድምዕ መሪሕ ውድብ ተጠናኺሩ ክወጽእ ምግባር ምዃኑ። ውድብና ኤስደለ፡ አብ ኩነታት ሃገርና ኤርትራ ካብ ዘለዎ ቅኑዕ ገምጋም ተበጊሱን ነዚ መሪር ሓቂዚ ተቐቢሉን፡ ነቲ ቦኹሩ ዘሎ ከሳዳዊ ናይ መሪሕ ውድብ ሕቶ ንምምላስ ኣብ ዝካየድ ቃልሲ፡ ቅድሚት ተሰሊፉ ኣምንታዊ ኣበርክትኡ ንክህብ ተዳልዮ ዘሎ ውድብዮ። ናይዚ ድልውነቱዚ ተግባራዊ መግለጺታት ድማ እዞም ዝስዕቡ መስመራዊ ኣረኣእያታቱ (መደብ-ዕዮኡ)ን መትከላዊ ኣሰራርሓቱንዮም።

1) ናይቲ ኩሉ ዝካኣሎ ሓፋሽ ህዝብና ወሳኒ ግደ ኣጸኒዑ ይኣምን፡- ውድብና ኤስደለ፡ ነዚ ከሳዳዊ ሕቶዚ ንምምላስ ኣብ ዘካይዶ ምርብራብ፡ ኣልፋን ኣሜጋን ኩሎም ኣረኣእያታቱ ካብቲ “ ሓፋሽዮ ወሳኒ” ዝብል መትከላዊ ኣረኣእያኡ ይብገስ። ኩሎም ንጥፈታቱ ድማ፡ እቲ ወሳኒ ሓፋሽ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብ ኩሎም ጉደያት ናይ ሃገሩ፡ ንቕሕ ተሳትፍኡ ዘረጋግጹሉ ኩነታት ንምፍጣር ይቃለስ። ኩሎም ዝዓምም ገድላዊ ሰራሓት ድማ፡ ነቲ ወሳኒ ሓፋሽ ብዝህበ ጭቡጥ ረብሓ ዝዕቀን ይኸውን። ንውድብና ኤስደለ፡ ሃገር ማለት ህዝቢዮ። ንህዝቢ ኤርትራ ልኡላዊ ክብረት ሃገር ማለት፡ ልኡላዊ ክብረት ህዝቢ ማለትዮ። ስለዚ ድማ መጻኢ ዕድል ሓደ ሃገር ዝውሰን፡ እዚ ናይ ኩሎም መጻኢ ናይ ምውሳን ስልጣን ዘለዎ ህዝቢ ጥራሕዮ። ህዝቢ ናብዚ ናይ ልኡላዊ ክብረቱ ብራኽ ንክበጽሕ ዝካየድ ውዳብ ቃልሲውን እንተኾነ፡ ናይ ኩሎም ሰብአውን ነገራውን ዓቕሚ ምንጪ እቲ ወሳኒ ህዝብን ህዝቢ ጥራሕንዮ። ህዝቢ ናብዚ ልኡላዊ ክብረትን ወሳኒን ብራኽዚ ንምብጻሕ ካኣ ቅኑዕ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መስመርን ብቐዕ ውደባን የድልዮ። ውድብና ኤስደለ፡ ካብዚ እምነትዚ ብምብጋስ ድማዮ፡ “ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብ ተኣምራታዊ ሓይሊ ሓፋሽን ቅኑዕ መስመርን ኣጸኒዑ ዝኣምን፡ ተዛሪቡ ዘስምዕ - መሪሑ ዘድምዕ ዱልዱል ደሞክራሲያዊ መሪሕ ውድብ የድልዮ” ክብል ደጋጊሙ ዝምህርዮ።

ኣብዚ መዳይዚ ምስ ጭቡጥ ኩነታት ሃገርና ብዝምልከት፡ “ህዝቢ” ክንብል እንኮሎና፡ ነቲ ብዙሕነታዊ ህዝብና ማለትና ምዃኑ ዝዝንጋዕ ኣይኮነን። ኣብዛ ውጽኢት ኣውሮጳዊ መግዛእቲ ዝኾነት ሃገርና ኤርትራ ዝርከብ ህዝቢ ብዙሕነታዊዮ።

ናይ ብሄርን፡ ሃይማኖትን ብዙሕነት ዘለዎም ህዝብታት ዝሓቕፈት ምዃናውን ኣጽኒዑ ይኣምን። ውድብና ኤስደለ፡ ነዚ ሓቂዚ ካብ ዘለዎ ጽኑዕ እምነት ተበጊሱ ከኣ፡ ኣብ ምእተዊ ሕጥቦ ጽሑፍ መደብ-ዕዮና ኣነጻጽ ኣቕሚጥዎ ይርከብ።

2) ቅኑዕ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መስመር ምጭባጥ፡ ንተግባራውነቱ ከኣ ንቕጅ

ውዳብን ቃልሲ ምክያድ፦ መሰረታዊ ተልእኾ ናይ'ዚ መስመር፡ ህዝቢ ኤርትራ ናብ'ቲ ወሳኝን ልሉላውን ናይ ስልጣን ብራኽ ንክድይብ ዝግለግሎ። እቲ ሸቶ (Goal) ድማ ዘይተጓደለ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ህዝብታትና ንክረጋገጽ፤ ምዩቕ ክይበሉ ብሰላም ዝክብርሉ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምህናጽ፤ ፖለቲካዊ ሓርነቶም ኣብ ዝተረጋገጸሉ ሰላም ኮይኖም ሃገርም ንክሃንጹን ንክሓልፈሎም፤ ኣብ ሓድሕድ ምክብባርን ምትእምማንን ብዙሓነታዊ ህዝብታትና ዝሰረተ ስሙር ቀጻልነቶም ንክረጋገጹን፤ ኣብ ልሉላውነቶም ዝሰረተ ዱልዳል ህንጻት ኤርትራዊ ሃገርነት ንምውሓስን። ነዚ ንጹር ዕላማ፡ ሸቶን ተልእኾን ክውን ንምግባር'ዩ እምባኣር፡ ቅኑዕ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መስመር ምጭባጥ ካብቶም ወሰንቲ ረጅሒታት ፍትሓዊ ቃልስና ሓደን ቀንድን ዝኸውን። ውድብና ኤስደለ፡ “መስመር'ዩ ውሳኔ!፡ ህዝቢ'ዩ ወሳኔ!” ክብል እንከሎ'ውን ካብ'ዚ ግሁድ ሓቂ ዝብገሰ'ዩ።

ምንጻር ቅኑዕ መስመር፡ ስቕ ኢሉ ዝጋሃድ ኣይኮነን። ኣብ'ቲ፡ ናይ'ቲ ህዝብን ሃገርን ኩሉ መዳያዊ ኩነታት (ፖለቲካዊ፡ ቁጠባውን፡ ማሕበራውን ኩነታት) ካብ ዝህልወካ ቅኑዕ ገምጋም'ዩ ዝብገስ። ነዚ ቅኑዕ ገምጋምዚ ንምግባር ድማ፡ ህዝባዊ ወገንነቱ ዘግሃድ ቅንዕናን ተወፋይነትን ይሓትት። ምክንያቱ ምንጻር ቅኑዕ መስመር ማለት፡ ናይ ሓይልታት ኣሰላልፋ ሕቶ ምምላስ (ሕቶ ፈታውን ጸላእን ምንጻር) ማለት'ዩ። ንናይ ፈተውቲ ዓቕምታት ኣላሊኻ፤ ኣንቂሕካ፤ ኣስሚርካ፤ ወዲብካን፡ ብብቕዓት እተዋፍረሉ፤ ጸላእኡም ንምስጻር ዘይምሕር መጥቓዕቶም ብምክያድ ዝዕወቱሉ፤ ካብ ዘረጋግጽዎ ዓወታት ብብደረጃኡ ተጠቀምቲ ዝኾኑሉ፤ ንጹር ስትራቴጂያውን ስልታውን ናይ ኣመራርሓ ጥበብ እትጭብጠሉ'ዩ፡ ምንጻር ቅኑዕ መስመር ማለት። ውድብና ኤስደለ፡ ካብ'ዚ ኣረኣይኡን ህዝባዊ ወገንነቱን ዘብገሱ'ዩ፡ ኣብ'ዞም ዝሰዕሱ ንጽሬት ስትራቴጂካውን ስልታውን መስመራቱ ዘመስክሩ ቁም-ነገራት፡ ኣብ መደብ-ዕዮኡ ብምንጻር ክቃለስ ዝርከብ፡-

3) ዘይሻራርፍ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ዜጋታትና ዝረጋገጸሉ፤

ብዙሓነታዊ ብሄራዊ ህዝብታትና፡ መጻኢ ዕድሎም ባዕሎም ዝውሰኑሉ፤ ከባቢኦም ባዕሎም ዘማሕድርሉን ኣብ ማእከላይ መንግስቲ ምዕሩይ ተሳትፍኦም ዘረጋግጹሉን፡

ኮማዊ ብሄራዊ መሰሎም ሕሉው ክኸውን ምቕላስ፦ ሓፋሽ ህዝብታት ኤርትራ፡ ብውልቂ ይኹን ብእኩብ፡ ናይ ምጽሓፍ፤ ናይ ምዝራብ፤ ናይ ምእካብ፤ ቅኑዕ መሰሉ ንዝተራእዮም ሓሳብ ናይ ምድጋፍ፤ ብዝመርጽዎ መልክዕ ናይ ምውዳብን ሰለማዊ ሰልፊ ናይ ምግባርን ዘይተጓደለ መሰሎም ክሕልወሎም ይቃለስ። ካብ ዝላዕለ ክሳብ ዝታሓተ መንግስታዊ ስልጣን፡ ናይ ክመርጹን ክምረጹን መሰሎም ሕልው ይኸውን። ህዝብታትና ኣብ ኩሎም ጉዳያት ናይ ሃገርም፡ ንቕጅ፤ ወሳኝን ቀጠታውን ተሳትፍኦም ዘረጋግጹሉ ዘይሻራርፍ መሰሎም ክረጋገጽ ይቃለስ። ነብሲ ወከፍ ዜጋ ፖለቲካዊ ርእይቲኡ ብዘየገድስ፡ ካብን ናብን፡ ነጻ ናይ ምንቅስቃስ መሰሉ ክሕሎ፡ ናይ ሃገሩ ፓስፖርት ናይ ምርካብ መሰሉ ሕልው ኮይኑ፡ ናብ ወጻኢ ሃገር ናይ ምጋሽን ናብ ሃገሩ ናይ ምምላስን መሰሉ ሕልው ክኸውን ይቃለስ። ንናይ ጾታ ማዕርነት ዝዕንቅፉ፡ ኩሎም ድሕረታትን ኣድልዎን ብምውጋድ፡ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ኩለንተናዊ ሂወት ናይ ሃገረን ዝገብርኦ ተሳትፎ ብምብራኽ ማዕርነተን ንክንናጸፋ ይቃለስ።

ውድብና ኤስደለ፡ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ህዝብታትና ንምርግጋጽ ኣብ ዘካይዶ ቃልሲ፡ ውልቀ ዜጋታት ብዝገጥሙዎ ዘይሻራርፍ መሰል ጥራሕ ዝድረት ኣይኮነን ኢሉ ይኣምን። ብዙሕነታዊ ብሄራዊ ህዝብታትና፡ ነቲ ጭቡጥ ኮማዊ ሂወቶም ወን ኣጽኒዑ የኸብር። ብሄራዊ ህዝብታትና ህላዌኦምን መንነቶምን ክኸበር፤ ብቋንቋታቶም ናይ ምጥቃም መሰሎም ክሕሎ፤ ብብሄራዊ ታሪኽም ክሕበኑን ከደንፍዑን፤ ከም ብሄራዊ ህዝብታት፡ ህላዌኦምን ቀጻልነቶምን ንምውሓስ፤ ከባቢኦም ናይ ምምሕዳር ፌደራላዊ ስልጣን ክህልዎም፤ መጻኢ ዕድሎም ባዕሎም ናይ ምውሳን መሰሎም ብዘይደረገ ክኸበር፤ ኣብ ማእከላይ መንግስቲ ድማ ምዕሩይ ተሳትፎ ክህልዎም ምዒቱ ዝቃለስ ውድብ'ዩ። ውድብና ኤስደለ፡ ከም ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ውድብ መጠን፡ ናይ ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን ቀጻልነትን ሓይሊ'ውን'ዩ። ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን ደሞክራሲያዊ ሓድነትን ብዙሕነታዊ ብሄራዊ ህዝብታትና ዝረጋገጸሉ መንገዲ ድማ፡ ኣብ ምትእምማንን ሓድሕድ ምክብባርን ብሄራዊ ህዝብታትና ጥራሕ'ዩ ዝረጋገጽ ኢሉ ኣጽኒዑ ይኣምን። ካብ'ዚ ቅኑዕ ኣረኣይኡ'ዚ ብምብጋስ'ዩ ድማ፡ ኮማዊ ደሞክራሲያዊ መሰል ብሄራዊ ህዝብታትና ንክረጋገጽ ዝቃለስ።

ኣብ'ዚ ከይተጠቐስ ዘይሓልፍ ጉዳይ፡ ህልው ብሄራዊ ውድባትና ዝምልከት'ዩ። ኣብ ሃገርና ኤርትራ ዘሎ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ብዝፈጠረ ኣድልዎን ጨካን ብሄራዊ ጭቆናን፡ ብሄራዊ ህዝብታትና ብብሄርም ተወዲቦም ዝቃለሱሉ ኩነታት ተፈጠሩ ኣሎ። ብሄራዊ መንነቶም፡ ቋንቋኦምን ታሪኽምን ንክውሕሱን ካብ ብርሰት ንክድሕኑን ብሓደ ወገን፤ ምዕሩይ ተሳትፍኦም ዝተረጋገጸሉ ደሞክራሲያዊት ኤርትራ ንምርግጋጽ ከኣ ብቲ ካልእ ወገን፤ ብብሄርም ተወዲቦም ፍትሓዊ ቃልሲ ከካይዱ ይርከቡ። ውድብና ኤስደለ፡ ካብ'ዚ ቅኑዕ ገምጋም'ዚ ብምብጋስ፡ ጭቆናት ብሄራትን ብሄራትን ኤርትራ

ዘካይድዎ ብሄራዊ መልክዕ ውደባ፡ ወደዓውን ፍትሓውን ይህም፡፡ ካብ'ዚ መትከላዊ ርእይትኡ'ዚ ብምብጋስ ከአ፡ ኣብ ጉኖም ተሰሊፉ ይቃለሱ፡፡ እዚ ብሄራዊ ውደባታት'ዚ፡ ናይ'ቲ ኣብ መጻኢት ሃገርና ንክትከል እንቃለሱሉ ብሄራዊ ዲሞክራሲያዊ ፌደራላዊ ስርዓት መሰረት ምዃኑ ውን ኣጽኒዑ ይህም፡፡

እዚ ሓቂዚ ከምዘለዎ ኮይኑ፡ ኣብ ምትእምማንን ምክብባርን ብሄራዊ ህዝብታትና ዝሰረተ ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነት ዝህነጸ፡ ንብሄራዊ ትምክሕትን ብሄራዊ ጽብትን ኣምሪርና ብምቅላሳን ብምሰዓርምን ጥራሕ ምዃኑ ውን ኣትሪርካ ክጭብጥ ዘለዎ መትከላዊ ኣረኣእያዮ፡፡ ትምክሕትን ጽብትን፡ መንሸር ደሞክራሲያዊ ሓድነት ህዝብታት ምዃኖም ብምስትብሃል ከአ፡ ጸኒዑ ይቃለሱም፡፡ ትምክሕትን ጽብትን፡ ሓድሕዶም እናተመገቡ፡ ንሓድሕድ ምትእምማን ህዝብታትን ንስሙር ሃገርነትን ዘፍርሱ ጸረ-ደሞክራሲያዊ ድሕረታት'ዮም፡፡ ብሄራዊ ህዝብታትና፡ ንዚ ሓቂዚ በግቡእ ተገንዚቦም፡ ነዘም ድሑራት ኣረኣእያታት'ዚኣቶም ዓቲቦም ክቃለሱም ይግባእ ይብል፡፡ ህዝብታትና፡ ንትምክሕታውን ጸብብን ድሑራት ኣረኣእያታት፡ ካብ ዝመጹ ይምጽኡ (ካብ ደቂ ብሄርም ይበገሱ፡ ካብ ደቂ ብሄርም ወጻኢ)፡ ብንቕሕን ዘይሕለልን ቃልሶም፡ ክሰዕርዎም ይግባእ፡፡ ኣብ ምትእምማንን ምክብባርን ብሄራዊ ህዝብታትና ዝሰረተ ደሞክሲያዊ ሓድነት ህዝብን፡ ስሙር ህንጻት ሃገርነትን ዝረጋገጸሉ ኣንኮ መንገዲ፡ ምክንያታዊነት(Rationalism) ዝዓሰሎ፤ ንትምክሕትን ጽብትን ዘይሸከም ንቕሕ ህዝቢ ብምፍጣር ጥራሕ'ዮ፡ ኢሉ ዝኣምን ውድብ'ዮ፡ ውድብና ኤስደለ፡፡

ውድብና ኤስደለ፡ ንሕቶ ደሞክራሲ ክልዕል እንከሎ፡ ናይ ሃይማኖታዊ እምነት ብዙሕነት'ውን ግብእ ኣድህቦ ዝህብ ውድብ'ዮ፡ ኣብ መጻኢ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ሃገርና፡ ማዕርነትን ናጽነትን ህይማኖታዊ እምነታት ክኸብር ብሓደ ወገን፤ መንግስቲ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሃይማኖት፡ ሃይማኖት ድማ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ መንግስቲ ኢዱ ዘይእትወሉ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምትካል ድማ ይቃለሱ፡፡

ደሞክራሲያዊ ውድብና ኤስደለ፡ "ህዝቢ ዋና ፖለቲካዊ ስልጣኑ ክኸውን ይግባእ" ክብል እንከሎ እምባኣር፡ ካብ'ዚ ልዒሉ ዝተጠቐሰ መሰረታዊ መሰል ህዝብታትና ዝብገሱ'ዮ፡ እቲ ዝምሰረት ስርዓት፡ ህዝብታትና፡ ንንቕሕን ወሳንን ተሳትፍኣም ተጠቑሞም ብዘክደድዎ ነጻን ደሞክራሲያውን ምርጫ፡ ካብ'ቲ ዝተሓተ ቁሽት ጀሚርም ክሳብ ዓዲ፡ ወረዳ፡ ብሄርን፡ ዝላዓለ ሃገራዊ ባይቶን ዝውክልዎምን፡ ኣብ ዝኾነ እዋን ከውርድዎም ዝኸለሉን ኣካላት ዝመርሖም ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስልጣን ምትካል'ዮ፡፡ ብሄራዊ ህዝብታትና፡ ከባቢኦም ባዕሎም ዘማሓድሩሉ ፌደራላዊ ስልጣንን ማእከላይ መንግስትን ይሃንጹ፡፡ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ድማ ይተኸሉ፡፡ ናይ ኩሉ ስልጣን ምንጪ ህዝቢ ባዕሉ ዝኾነሉ መሰርሕ ከአ ጋህዲ ይኸውን፡፡

4) ቁጠባዊ ፖሊሲ ውድብና ኤስደለ፡ እቲ ወሳኒ ሓፋሽ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኣብ ምህናጽ ሃገራዊ ቁጠብኡ ንቕሕ ተሳትፎ ዘራጋግጸሉ፤ ዓቕሚ ኣፍራይነቱ ብምድንፋዕ ምዕሩይ ተጠቓማይነቱ ዘውሕሱሉ፤ ካብ ናይ ድኸነት ዓዘቕቲ ወጺኡ ንክሓልፈሉን ዝግለመ ልምዓታዊ ፖሊሲ'ዮ፡

ህዝብታትና እቲ ዝተኸልዎ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ፌደራላዊ ስርዓቶም ንዘውሕሱሎም ሰላም ተጠቑሞም፡ ንዓቕሚ ኣፍራይነቶምን ምዕሩይ ተጠቓማይነቶምን ዝሓልኩ ድሑራት ኣረኣእያታትን ተግባራትን ብምውጋድ፡ ኣብ ምልማዕ ሃገርም ክሳተፉን ንክሓልፈሎምን ዝግለመ ይኸውን፡፡ ንሃገራውያን ዜጋታት ኣወፈርቲ ርእሰማል ቀዳምነት ዝህብን ዘተባብዕን፡ እቲ ዝተከል ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መንግስቲ፡ ከም ልምዓታዊ መንግስቲ መጠን፡ ዘውጽኦም ቁጠባዊ ፖሊሲ ዘተኣናግዶም ደቂ ወጻኢ ኣውፈርቲ ዘተባብዕ፡ ኣብ ውድድር ነጻ ዕዳጋ ዝተሞርከሰ ቁጠባዊ ፖሊሲ'ዮ፡፡ ማእከራዊ ፍትሒ ህዝብታትና ንምርግጋጽ፡ ኣብ መንገድ ህዝብታት ንዝረኣዩ ዘይተመጣጠኑ ደረጃ ምዕባል ንምጽባብ ዝጠቕም ቁጠባዊ ፖሊሲ ድማ ይኸተል፡፡ ገባቲ ስርዓት ህግደፍን ዕሰባት ሰብ-ስልጣናቱን ዝውንንዎን ዝዘመትዎን ንብረትን ጥፅትን ህዝብታትና፡ ብዝተጸንፀን ሕጋውን ኣገባብ ናብ ረብሓ ህዝብን ሃገርን ዝውዕለሉ ኩነታት ድማ ይፍጠር፡፡ ኣብ'ዚ መዳይ'ዚ፡ ተነጻሩ ክሓልፍ ዘለዎ፡ እቲ ንምትካሉ እንቃለሱ ቅዋማዊ ስርዓት፡ ብሄራዊ ብዙሕነታዊ ህዝብታትና ማእከሉ ዝገበረ ፌደራላዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኣብ ምልማዕ ሃገርውን እጅትኡ ዘልዕል ልምዓታዊ መንግስቲ ምዃኑ'ዮ፡፡ ኣብ ጎረቶም፡ ኣብ ምውጋድ ድኸነት ወሰንቲ ዝኾኑ ናይ ልምዓት ሓይልታት፡ ዓቕሚ ህዝብን ብሕታዊ ኣውፈርቲን ተሰሊፉ፡ ኣብ ምልማዕ ሃገራዊ ቁጠባ እጅትኡ ዘልዕል ልምዓታዊ ስርዓት'ዮ፡፡ ህዝብታትና በብደረጃኡ ተረባሕቲ ዝኾኑሉ፤ ስሉጥን ቀጻልነት ዘለዎን ምዕባል ንክረጋገጽ፡ ጸረ-ምዕባል ንዝኾኑ መሓንቐታትን ጸገማትን ኣብ ምውጋድ፤ ሃገራዊ ሰላምን ርግኣትን ኣብ ምስፋንን፡ ሰፊሕ ደሞክራሲያዊ ተሳትፎ ህዝቢ ኣብ ምርግጋጽን፡ ንዝፍጠሩ ናይ ርእሰማል ወፍሪ ክፍተት ብምምላእ፡ ኣብ ምህናጽ ሃገር ብጽሑቱ ዘልዕል ናይ ልምዓት ባዕል-ብርኪ'ውን'ዮ፡፡

5) ፖለቲካዊ መስመር ውድብና ኤስደለ፡ ኣብ ምንጻር ፈታውን ጸላእን፡

ኣቕዲሙ ከምዝተገልጸ ፖለቲካዊ መስመር ውድብና፡ ዘይተጓደለ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን መሰል ዜጋታትን ኮማዊ ብሄራዊ መሰል ህዝብታትናን ምርግጋጽ'ዮ፡፡ ህዝብታትና ኣብ ኩሎም ጉዳያት ናይ ሃገርም፡ ንቕሕን ቀጥታውን ተሳትፎኦም

ብምርግጋጽ፡ ፌደራልዊ ዲሞክራሲያዊ ልምዳዊ መንግስቲ ምትካል'ዩ። ድሕረትን ድኽነትን ስዒርም ንክልላዊ ልምድ ንገርም ንክልምዑን እዩ። ኣብ ነጻ ዕግበት፡ ምትእምማንን ምክብርን ብሄራዊ ህዝብታትና ዝሰረተ ስሙር ኤርትራዊ ሃገርነትን ቀጻልነትን ንምርግጋጽ'ዩ። እዚ ስትራቴጂካዊ ዕላማታት'ዩ። እቲ ዘላቂ ረብሓ ህዝብታትና ዝረጋገጸሉ ቁኑዕ መንገዲ'ዩ። በዚ ቅኑዕ ዕላማታት'ዚ ዝርብሑን ንስለኡ ዝቃለሉን፡ እቲ ቃልሲ ዝሓቶ ኩሉ ዋጋ ዝኸፍሉን ድማ፡ እቶም ኩሎም ሚልዮናት ውጽዓት ህዝብታትና'ዮም። እቶም ልዕሊ 80% ክፋል ገባራይን ሰበኽ-ሳግምን ህዝብታትና፣ ውጽዕ ከተመኛ ህዝብና፣ ንረብሓኦምን ረብሓ ህዝብን ክብሉ፡ ርእሰ-ማሎም ዘዋፍሩ ልምዳዊ ሃገራዊ ስብ-ብሕቲ ርእሰ-ማል ኣውፈርቲ፣ ብጻማ ረሃጾም ዝነባቡሩ ሽቃሎን፣ ኩሎም፡ በዚ መስመር'ዚ ስትራቴጂካዊ ረብሓ ዘለዎም ማሕበራዊ ሓልታት'ዮም። ስለ'ዚ ከኣ፡ እዞም ሚልዮናት ህዝብታትና'ዚ ኣቶም፡ ስትራቴጂካዊ ፈተውቲ ናይ'ዚ ውድብና ዝቃለሱሉ ዘሎ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ መስመር'ዮም።

ህዝብታትና፡ ኣብ ኩሉ ጉዳያት ናይ ሃገርም ንቕጽን ወሳንን ተሳትፎኦም ብምርግጋጽ፡ ነዚ ልኡላዊ ክብረቶም ዘውሕሱሎምን ክሓልፈሎም ዝገብርን መስመር ዝኸልፍ ጸላኢ የብሎምን ማለት ኣይኮነን። እዚ ደንበዚ ከኣ ኣብ'ዚ እዋንዚ፡ በቲ እንኮን ቦኸርን ጸረ-ህዝቢ፡ ጸረ-ደሞክራሲን፡ ናይ ድኽነትን ድሕረትን መናሃሪያ ዝኾነ ጸላኢ፡ ብሰርዓት ህግደፍ ይውከል። ደመኛ ጸላኢ ህዝቢ ኤርትራ ዝኾነ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ፡ ፍጥር ካብ ዝብል ኣትሒዙ (ካብ በረኽኡ ጀሚሩ) ሓዘዎ ብዘመጸ ጸረ-ዲሞክራሲ ባህርያት፡ ወራሲ-ዓራት ናይ'ቶም ቅድሚኡ ዝነበሩ ባዕዳውያን ዝላኡ ስርዓት'ዩ ተኸሉ። ፖለቲካዊ ንቕሓትን ተሳትፎን ሓፋሽ እናኣገተመን እናኸለፈን፣ ባዕዳውያን ዝላኡ፡ ኣብ ህዝብታትና ንዘሰረጸዎ ድሕረታት እናኣሳወረ፣ እናቆሰቆሰን እናኣፋለሰን ዝመጸን ዘሎን ስርዓት'ዩ። ናይ ድኽነት ጠንቂ ኮይኑ ከኣ፡ ህዝብታትና ኣብ ምህናጽ ሃገርም ንዘለዎም ወሳኒ ግደ ኮሊፉ፡ ብጥሜትን ዓጸቦን ክሳቆሩን ክጥፍሱን ዝገብር ዘሎ ደሑር ስርዓት'ዩ። እዚ ልጃም-ኣልቦ ውልቀ ምልክት ሓደ ሰብ ዝነገሶ ስርዓት ህግደፍ፡ ሰብኣዊ መሰል ዜጋትናን ብሄራዊ ህዝብታትናን እናደቆሰ፡ ውሽጣዊ ሃገራዊ ሰላም ክጠፍእ፣ ካብ'ቲ ትምክሕተኛ ባህርያቱ ተበጊሱ ከኣ፡ ብኣርባዕቲኡ ማእከናት ኣብ ልዕሊ ዝርከቡ ኣሕዋት ጎረብብቲ ህዝብታት ኩናት ክጽሕትርን ቅሉዕ ወራራት ክፍጽምን እዩ ጸኒሑ። ብፋሽስታዊ ወተሃደርነትን ወታደራዊ ሕግን እናተመርሖ፡ ብውሽጥን ከባቢን ብከካይዶ ዝጸንሖን ዘሎን ዘዋቅርጽ ፋሽስታዊ ኩናትን ወራራትን ከኣ፡ ንህዝብታትና ኣብ ዘይውክሎም ናይ ኩናት እቶን እናኣሳወረ ክብርስ ዝጸንሖን ዘሎን ጸረ-ሰላም መንግስቲ'ዩ። እነሆ ከኣ ኣብ'ዚ ውህሉል 25 ዓመታት ናይ ስልጣን ዕድሚኡ፡ ንህዝብታትና ኣሕሲሩ፣ ንላኡላዊ ክብረት ሃገርናን ህዝብናን ኣዋሪዱ፣ ብድኽነት፡ ድሕረትን ሰደትን ክሳድ ህዝብና ኣድነት ዝገዝእ ዘሎ ጸረ-ህዝብን ደመኛ ጸላኢ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ቃልሰናን'ዩ። ኣብ'ዚ እዋንዚ ከኣ፡ ንህዝብን ሃገርን ኤርትራ፡ ካብ ህግደፍ ዝኸፍእ ጸላኢ ከምዘይብሎም ታሪኹ ብዘይምውልዋል ኣግሂድዎ እንሆ። ኣብ'ዚ ከም መንግስቲ፡ ካብ ህዝብታትና ተሓጢጡ ተነጺሉሉ ዘሎ እዋን ከኣ፡ ናብ ተራ ግብረ-ሽበራዊ መንግስትን መሓዛ ግብረ-ሽበራውያንን ምኳኑ ጭቡጥ ታሪኹ ኣግሂድዎ ኣሎ። ንህዝብን ሃገርን ኤርትራ ተተርኢሎም ንክወድቅ ዝጨከነ፡ ዝሓሰመ ደመኛ ጸላኢ ህዝብታትና ምኽኑ ኣግሂዱ ኣሎ።

ስለ'ዚ፡ ናይ ህዝብታትና ናይ ሰላም፣ ደሞክራሲን ልምዳትን ባህግታት ክውን ንምግባር እነካይዶ ዘይሕለል ውዳብ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ፡ ንስርዓት ህግደፍ፣ ናይ ጭፍጨፋ መሓውራቱን ተረፍ-መረፍ ገባቲ ኣረኣኢያኡን ካብ ስርም በርቑቕ ብምቕባር፡ ኣብ ልዕሊ ዑና ስርዓቱ፡ ዲሞክራሲ፣ ልምዳትን ዲሞክራሲያዊ መንግስትን ንምትካል ዝዓለመ ክኸውን ናይ ግድን እዩ። ነዚ ንልኡላዊ ህዝብን ሀገርን ኤርትራ ኣዋሪዱ፡ ብዋጋ ሓሳራ-መከራ ሚልዮናት ህዝብታትና ፖለቲካዊ ስልጣን ዓትዒቱ ዘሎ ጸረ-ህዝቢ ገባቲ ስርዓት ህግደፍ ንምውጋድን፡ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ንምትካልን ዝካየድ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልሲ፡ ቀንዲ ናይ መጥቃዕቲ ማእከሉ፡ ኣብ ልዕሊ'ዚ ደመኛ ጸላኢ ህዝብታትና ዝኾነ ስርዓት ህግደፍ ክውዕል ዝግብእ ሃገራዊ ውራይ ምኳኑ፡ እቲ ካልእ ግድነታዊ ዕማም ሰውራና'ዩ። ብፍላይ ድማ ኣብ'ዚ እዋንዚ ትርጉሙ፡ ከም ህዝብን ሃገርን ንክንህሉን ክንቅጽል ብሕታዊ ዋሕሰ'ውን'ዩ።

ነዚ ብሕታዊ ውሕሰነት ህላው ህዝብታትናን ቀጻልነት ሃገርን ዝኾነ ዕማምዚ ክውን ንምግባር ድማ፡ ንንቕጽን ወሳንን ተሳትፎ ህዝብታትና ዘተኣናግድ ቅኑዕ መስመርን ብቑዕ መሪሕ ውድብን ዝያዳ ኩሉ፡ ውሕሰነት ዓወት'ዩ። በቲ ብሕታዊ ዝስቆር ምዑት ዕጥቃዊ ቃልሲ ኣረብራብካ ንምሰግሩ ክፍጸም ድማ፡ ካልእ ሳልሳይ ግድነት ይኸውን። ነዚ ዕማምዚ ንምዕዋት ኣብ ዝካየድ ቃልሲ፡ እቲ ውድዓዊ ኩነት በሲሉ'ዩ፣ ምሒር በሲሉ'ዩ። ህዝቢ ኤርትራ ካብ ስርዓት ህግደፍ ዝኸፍእ ጸላኢ ከምዘይብሉ ኣለልዩ፣ ኣንጻር ስርዓት ህግደፍ ንምቅላስን እቲ ቃልሲ ዝሓቶም ኩሉ ዋጋ ንምኸፋልን ዘለዎ ቅሩብነት ሰማይ ዓሪጉ'ዩ። ናይ'ዚ ጉሉህ ምስክር ከኣ፡ ህዝብታትና ብዘይተወደበ ጎስጓስ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ቅርዓታት ዓለም “ምት ንህግደፍ! ደሞክራሲን ክብረትን ንህዝቢ ኤርትራ! ገበነኛታት መራሕቲ ህግደፍ ናብ ቤት ፍርዲ!——” ክብሉን ብፍትው ክቃወሙን፡ ለውጢ ክጠልቡን ይርከቡ። ስለዚ'ዩ ድማ ውድብና ኤስደለ፡ “ሎሚ ህዝቢ ኤርትራ ቅኑዕ መስመር ዝጨበጠ፣ ብወሳኒ ተሳትፎ ሓፋሽ ዝኣምን፣ ተዛሪቡ ዘሰምዕ - መሪሖ ከኣ ዘድምዕ በዓል-ቤታዊ መሪሕ ውድብ የድልዮ ኣሎ” ክብል ዝርከቡ። ኣድላይነት ብቑዕን ዱልዱልን መሪሕ ውድብ፡ ክሳብ ሕቶ ቃልሰና ምኳኑ ተገንዚቡ፡ ንተግባራውነቱ ካብኡ ዝጠልብ ዘበለን ንክገብር ከኣ፡ ክረባረብ ይርከቡ።

ዘመን ምስ ሓፋሽ

እዚ ግምዲ'ዚ፡ ንእዋናዊ ሃገራዊ ጉዳያት አልዒልና፡ ቃለ-ምሕትት ንምክያድ ኢጋይሽ ዝተኣናገዱሉ ግምዲ'ዩ።

መጽሔትን መርበብ ሓበሬታን ዘመን (ወግዓዊ ልሳናት ኤስደለ)፡ ንህልዊ ኩነታት ሃገርና አመልካቱ ምስ መንእሰይ ጋዜጠኛ በረኽት ኣብርሃ ዝገበሮ ቃለ-መሕትት እነሆ፡-

ዘመን፡- ኣሕጽር ኣቢልካዶ ምስ ነብሰኻ ከተላልዩና?

በረኽት፡- ጋዜጠኛ በረኽት ኣብርሃ እበሃል። ኣባል ሚኒስትሪ ዜና መንግስቲ ህግደፍ ዝነበርኩዮ።

ዘመን፡- ጸብጻባት ከምዝሕብርዎ፡ ኣብ ወርሒ ከባቢ 5000 ዜጋታትና ይስደዱ ኣለዉ። ናይ'ዚ ብርሰት'ዚ ጠንቂ እንታይ'ዩ? ቀንዲ ግዳያት'ዚ ስደት ከኣ መንእሰያት'ዮም። ዝበጽሕ ዘሎ ጸገማት ከመይ ትገልጹ?

በረኽት፡- ቅድም ቀዳድም ኩሉ ከምዝርድኡ፡ ናይ'ዚ ብርሰት'ዚ ጠንቂ ስርዓት ኢሰያሰ'ዩ። ብሰንኪ'ዚ ስርዓት'ዚ ዝሰደዱ ዜጋታትና፡ ካብ ግዜ ናብ ግዜ ይውሰኹ ኣሎ። ከንድዝ ዝአክል ቁጽሪ ዜጋታት ወርሓዊ ዓዶም፡ ስድራቤቶምን ንብረቶምን ሓዲጎም ከሰደዱ ከለው፡ ናይ ብሓቂ ጥፍኣት'ዩ። ብርሰት'ዩ። ሃገራዊ ዕንወት'ዩ። ብፍላይ ከኣ እቲ ሃገር ከልምዕ፡ ከሃንጽ ዝኸለል ናይ ለውጢ ሓይሊ መንእሰይ'ዩ ዝበርሰ ዘሎ። ንምንታይ'ዩ መንእሰይ ዝሰደድ? ንዝብል ሕቶ፡ ኣዝዩ ብዙሕ መግለጺታት ኣለዎ። ቅድሚኡ ግን እዚ ስደት'ዚ ኣብ ቀጻልነት ህዝብን ሃገርን ኤርትራ እንታይ ሳዕቤን ኣለዎ? እንታይ ከ ሃስያ የውርድ? ዝብሉ ኣምራት ከንርእዮ ይግባእ።

ብመሰረቱ ሃገር ማለት ህዝቡ'ዩ። ብዘይ ህዝቢ ሃገር ኣለና ከንብል ኣይንኸለልን ኢና። ብፍላይ ከኣ ተረካብ ሃገር ዝኾነ መንእሰይ ወለዶ ኢና ንኸሰር ዘለና። ኣብ'ዚ እዋን'ዚ ኣብ ገጠራት ሃገርና መንእሰይ ኣይንረከብን ኢና። ካብ ገዝኣን ወጺኣን ዘይፈልግ ጎራዝት ኣዋልድ'ውን፡ ኣጎብዝ ደቂ ዓዲን ስዒብን ይሰደዱ ኣለዎ። ምኽንያቱ ከኣ ከወልዳ ከዝምዳ ስለዘለወን'ዩ። በዚ ምክንያት ከኣ ዓድታትና፡ ዓዲ ኣረግቶት ኮይኑ ይባድም ኣሎ። ሎሚ ኣብ ጉረባብቲ ሃገራት ኣብ ዘሎ ማዕከላዊ ስደተኛታት ብቆልዓ ሰበይቲ ኣዕለቕሊቕ እዩ ዘሎ። እዚ ተርእዮ'ዚ ኣዝዩ ዘሰንብድ'ዩ። ብሓፈሻ ዓዶም ጠንጢኖም፡ መንእሰያት ከሰደዱ እንከለው፡ ኣረጋውያን ወለዲ ዝናብደዎም ደቆም ስኢኖም ብዘይ ጠዋራ-ቀባሪ ኣደዳ ሕማምን ሞትን ኮይኖም ኣለው። ኣዚ ከኣ ከቢድ ማሕበራዊ ቅልውላው ፈጠሩ ኣሎ ።

ብመዳይ ቁጠባ ሃገር እንተራኢናዮ ከኣ፡ እቲ ዝበዝሕ ህዝብና ብሕርሻዮ ዝነብር። ሕርሻ ከኣ ንሃገራዊ ቁጠባና ዓንዲ ሕቕ ምዃኑ ኣየጠራጥርን። ውሕሰነት መግቢ'ውን ብሕርሻዮ ዝረጋገጽ። ነዚ ከውን ንምግባር ከኣ ዓቕሚ ሰብ ኣገዳሲ'ዩ። እቲ ኣገዳሲ ሓይሊ ከኣ መንእሰይ'ዩ። ነዚ ሓይሊ'ያ ሃገር ትኸሰር ዘላ። ምናልባት ኣብ ውሽጢ ሃገር ዘሎ ነዚ ዝውሕዝ ዘሎ ቁጽሪ መንእሰያት ኣይርድኣን ይኸውን። ምኽንያቱ ኣብ ከተማታት ህገርና ብዝተፋላለዩ ጉዳይ፡ ካብ ኩሉ ማእዘናት ብዙሓት ሰባት ስለ ዝመጹ፡ እቲ ለውጢ እምብዛ ኣይፍለጠን ይኸውን። መንእሰይ የለን ሎሚ። መንእሰይ ኤርትራ እቲ ዝበዝሕ ኣብ ስደት፤ ገሊኡ ከኣ ፈቕዶ ቤት ማእሰሪ እዩ ተዳጉኑ ዘሎ።

እቲ ስደት ከ ከመይ እዩ? እንተኢልና ከኣ፡ ጉዕዞ ህልቂትን ጥፍኣትን'ዩ። ብዕድል ኤውረጳ ወይ ኣመሪካ ዝኣትው፡ ስራሕ እንተረኽቢም ስድርኣም ከሕግዙ ከልበትበት ክብሉ፡ ንቡር ከይፈተኑ ግዜ ዝሓልፎም ማእለያ የብሎምን። ኣብ'ቲ በዳሂ ናብራ ስደት ከወልዱ ከዝምዱ ኣዝዩ ኣጸጋሚ'ዩ። እቲ ካልእ ጸገም ከኣ ከይዶም እንተወለዱ'ውን፡ እቶም ዝውለዱ ቆልዑ መበቆሎም'ዩ ኤርትራዊ እምበር። ዜግነቶም ኤውሮጳዊ ወይ ኣመሪካዊ'ዩ ዝኸውን። እዚ ከኣ ብርሰት'ዩ። ቁልውላው መንነት'ዩ። ልኡላውነት ህዝብናን ሃገራዊ ስሚዒትናን እናሃሰሰ፡ ህላዌና ኣብ ምልክት ሕቶ ዘእትው ሓደገኛ ጥፋኣት'ዩ። ናይ'ዚ ኩሉ ብርሰትን ጥፍኣትን ጠንቁ ድማ፡ እንኮ ስርዓት ህግደፍ ጥራሕ'ዩ። ህግደፍ፡ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራን ሃገርናን ዝፍጽም ዘሎ ስራሕ፡ ናይ ጸላኢ ተግባር ጥራሕ'ዩ። ህዝብና፡ ካብ ህግደፍ ዝኸፍእ ጸላኢ ከምዘይብሉ ክፈልጥ ኣለዎ እብል።

ዘመን፡- ባህርያት ናይ'ዚ ስርዓት'ዚ ከመይ ትገልጹ?

በረኽት፡- ኣነ ከምዝርዳኣኒ ብዙሓት ሰባት ነዚ ስርዓት'ዚ፡ ህግደፍ ወይ ከኣ ህዝባዊ ግንባር ወይ ከኣ ሻዕብያ ክብልዎ እሰምዕ። ኣነ በዚ ሓሳብ ኣይሰማማዕን። ምኽንያቱ ህዝቢ ኤርትራ ንናጽነት ኢሉ 30 ዓመት መሪር ደማዊ ኩናት ኣካይዱ። ድሕሪ 30 ዓመታት ቃልሲ፡ ብዘይሕለል ቃልሲን መስዋእቲ ደቁን ናጽነቱ ረኺቡ። ይኹን እምበር ድሕሪ ናጽነት፡ ባህጊ

ህዝብና ተጉብሮ። ሕድሪ ሰማኢታት ተረሲዑ። ብኢሰያስ ተዓብሊሉ፤ ህ/ግ ስም ጥራይ ኮይኑ ተሪፉ ኣሎ። ከምዘፍለጥ ኣብ ሰበዓታትን ሰመናያታትን ዓለም ኣብ ክልተ ደምበ ዝነበረትሉ እዋን፡ ከባቢና ብማርክስዚም ሌኒንዝም ዝብል ስነ ሓሳብ ተጸልዮ ምንባሩ ይዝከር። ብርግጽዚ ስነ-ሓሳብ ሳይንሳዊ ጽንሰ ሓሳብ ነይሩ። እዚ ጽንሰ ሓሳብ ንማዕርነት፡ ከምኡውን ንውጹዓት ማዕከል ስለ ዝገበረ ብዙሓት ህዝቢ ዓለም ነቲ ስነ-ሓሳብ ስዒቦም ነይሮ። ይኹን እምበር፡ ሎሚ ኣብ ሃገርና ንጹር ዕላማ ዘይብሉ፡ መርገጺኡ ዘይፍለጥ ኢሰያሲዝም ዝባሃል ኣዕናዊ ስነ-ሓሳብ'ዩ ኣብ ኤርትራ ነጊሱ ዘሎ ስርዓት።

እምባኣር እዚ ስርዓትዚ፡ ዜጋታትን ሃገርን ዘብርስ መትከላት ዘለዎ፡ ናይ ዓፈናን ቅትለትን መሓውራቱ ዘርጊሑ፡ መጀመርታ ንስንኩላን ተጋደልቲ ብምጭፍጫፍ “ሀ” ኢሉ ዝጀመሮ ዓፈና፡ ቀጺሉ “ካብ መስመር ንወጽእ ኣለና። ኣካሂዳና ነስተኻክል” ንዝበሉ መሪሕነት ህዝባዊ ግንባርን ገዳይም ተጋደልትን ጨውዮ ኣብ ትሕቲ መሬት ዳጉኑ። ንህ/ግ ነበረያ ነበረ ገይርዎ ይርከብ። ሎሚ ህ/ግ፡ ስሙ እምበር ዕላምኡን መትከላቱን ብኢሰያሲዝም ሞይቲ ተቐቢሩ ኣሎ። ባህርያት ኢሰያሲዝም ከኣ፡ ዜጋታት መውዳእታ ብዘይብሉ ዕስክርና፡ ጉልበቶምን ፍልጠቶምን ረሚሰካ፡ እቲ ህዝቢ ብድኸነት፡ ብድሕረት፡ ብብሔር፡ ብአውራጃ፡ ብሃይማኖት ሓድነቱ ቢታቲንካን ኣማሲንካን፡ ብማእለያ ዘይብሉ መስዋዕቲ ንዝመጸት ሃገር ምዕናውዮ ዕላምኡ። በሓፈሽኡ፡ ሎሚ እቲ ሕቡዕ ባህርያት ኢሰያሲዝም ካብ ግዜ ናብ ግዜ ንህዝቢ ኤርትራን ህዝቢ ዓለምን ንጹር ይኸውን ኣሎ። ስለዚ ሕጂ'ውን፡ ነዚ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ፡ ቀንዲ ጸላኢኡ እዚ ስርዓትዚ ጥራሕ'ዩ። ስርዓት ህግደፍ።

ዘመን፡ ፕሮፖጋንዳቲ ስርዓት፡ ኤርትራ ብናይ ርሑቕን ቀረባን ጸላእቲ ዝተኸበት ገይሩ'ዩ ዝገልጽ። ብሓቂ ህዝቢ ኤርትራ ጸላኢኡ መንዩ ትብል?

በረኸት፡ ቀዳማይ ነገር ህዝቢ ኤርትራ ኣብዚ እዋንዚ ካልእ ጸላኢ ዮብሉን። ጸላኢኡ ስርዓት ኢሰያሲ እዩ። ኣብ ሃገሩ ተማሂሩ፣ሰራሕ፡ ሸቂጡን ሓራሰን ወዘተ ከይነብር ዝገበሮ ዘሎ ስርዓት ኢሰያሲ ጥራይ'ዩ። ነዚ ሓቂ መኸወሊ ጉልባብ ከገብረሉ ይፍትሃዩ። እቲ ዝጥቀሙሉ ሜላ ከኣ እቲ ዝፍንዎ ናይ ሓሳት ፕሮፖጋንዳ'ዩ። ካብ ህዝቢ መሰረታዊ ሕቶታት መታን ከይላዓል፡ ኤርትራ ኣብ ከበባ ከምዝኣተወት፤ ብምዕረባውያንን ጎረባብቲ ሃገራትን ናይ ተጸብኣን ውዲትን ግዳይ ከምዝኸነት እናምሰላ፤ ዜጋታት ካልእ ከይሓስቡ ወግሉ-ጸብሉ፡ ብኩናትን ወረ ኩናትን እናነዘሉ፡ ብስግኣትን ራዕድን ክነብሩ ክገብር ጸኒሑን ኣሎን። ከምኡውን ብሰንኩ፡ ኣብ ባሕሪ ናይ ዝሃለቑ ዜጋታትና፡ ንምምሕዳር ዋሽንግተን ኢዱ ምውጥዋጥ፡ ንጉረባብቲ ሃገራት ምውንጃል ወዘተ፡ ስትራተጂ ፕሮፖጋንዳ ኢሰያሲዝም'ዩ። እዚ ከኣ፡ ትኹረት ህዝቢ ኤርትራ ካብ ውሽጢ ናብ ደገ ንምጥምዛዝ ዝገብሮ ሜላ'ዩ። ብሓፈሻ ኩሉ ኣብ'ታ ሃገር ዝፍጸም ኢ-ደሞክራሲያዊ ኣካይዳ ከምኡውን ፖለቲካዊ፡ ኢኮኖሚያዊ፡ ባህላዊን ወተሃደራውን ጥፍሽንኡ መኸወሊ ጉልባብ'ዩ።

ዘመን፡ እዚ ኣብ ጉረባብቲ ሃገራት ዝግበር ዕቕባ ይኹን፡ ብምድረብዳ ሳሃራን ብባሕሪ ሜዲተራንያን ዝግበር ጉዕዞ ስደት መፍትሒ ድዩ?

በረኸት፡ ብሓጸሩ፡ ኣይኮነንዩ መልሰይ። ስደት ጥፍኣት'ዩ። ቀዳማይ ክፍለጥ ዘለዎ ነገር፡ እቲ ስርዓት-ውን ብምስጢር ዝሰርሓሉ መደብ ነዚ'ዩ። ኣብ ሃገርም ኮይኖም ንለውጢ ከይቃለሱ ንህልውንኡ ስግኣት ዝኸኑ መንእሰያት ብዝተፋላለዩ ሜላ ሃጽ ኢሎም ከምዝጠፍኡ'ዩ ዝገብር ዘሎ። ኣብተን ዝሓለፉ ዓሰርተ ዓመታት ሓዊ-ሓዊ ዝጨንው መንእሰያት ካብ መንበረ ስልጣኑ መታን ከይኣልይዎ፤ ከምኡውን ተወዲቦም ከይቃወምዎን ከይቃለስዎን ብምፍርራሕ፡ ብምእሳርን ምድሃልን ጸልማት ተጉልቢቦም ከምዘሰደዱ ክገብር ጸኒሑ'ሎ። እሞ በዚ ስደትዚ፡ እቲ ቀንዲ ተረባሒ ምንዩ እንተኣልና ስርዓት ኢሰያሲ'ዩ። ስለዚ ስደት መፍትሒ መሰረታዊ ጸግምና ኣይኮነን ማለት'ዩ። እቲ መፍትሒ ህዝቢ ኤርትራ፡ ብውሽጥን ብደገን ዘሎ፡ ነዚ ገባቲን ጨቋንን ስርዓትዚ ኢደይ ኢድካ ኢሉ ምልጋስ ጥራይ'ዩ። እዚ ሃጽ ኢልካ ሃገርካን ህዝብካን ገዲፍካ ምስዳድ ፡ መፍቶ'ቲ ቀንዲ ጸላኢና ስርዓት ህግደፍ'ዩ ዝገብረና ዘሎ።

ልክዕ'ዩ ህዝቢ ኤርትራ ካብ ቃልሲ ዓዲ ኣይወዓለን። ሕጂ ዘድልይ ዘሎ ቃልሲ፡ ንቕሕ ቃልሲ'ዩ። ንናይ ርሑቕን ቀረባን ዕላማታት'ቲ ህዝቢ ዘገልግል ክኸውን ኣለዎ። ህዝቢ ኤርትራ፡ ዳግም መላገጺ ሕማቓት መራሕቲ ክኸውን ኣይግባእን እብል። ኣብ'ቲ ነዊሕ ሓርገርታዊ ቃልሲና፡ መንእሰያትን ጎራዙትን ሃገርና ዝነበርም ናይ ቃልሲ እጃምን ዝኸፈልዎ ዋጋን፡ ናይቶም ሕማቓት መራሕቲ መላገጺ ኮይኑ'ዩ። እዚ ክኣክል ኣለዎ። እቲ ዝሓለፈ ህማቓ ታሪኽ ንክይድግም ከኣ፡ ኣብ ልዕልና ህዝቢ ዝኣምን፤ ህዝቢ ንቕሕ ተሳትፎኡ ዘረጋግጸሉ፤ ደሞክራሲ ዝሰፈረ ብቑዕ ህዝባውን ደሞክራሲያውን ውድብ ክረከብ ኣለዎ። ቃልሲና ክልተ ኣገደስቲ ዕማማት'ዩ ዘለዎ። እቲ ሓደን ቀዳማይን ንህዝብና ካብዚ ኣንጻላልይዎ ዘሎ ናይ ብርሰት ሓደጋ ብቕልጡፍ ዘድሕንዩ። እዚ ዕማምዚ፡ ኩሉ ደላይ ፍትሒ ኢዱ ክጽንብረሉ ዘለዎ ዕማም'ዩ። እቲ ካልኣይ ዕማም ከኣ፡ እቲ ሃገር ናይ ምህናጽ ዕማም'ዩ። ሃገር ንምህናጽ ከኣ ደሞክራሲያውነት የድሊ። ሰላም የድሊ። ልምዓት የድሊ። ሰላም ደሞክራሲን ልምዓትን፡ ሓዲኡ ካብ'ቲ ካልእ ነጻልካ ዝረኣኣዩ ኣይኮነን። ሃገርና ሎሚ ነዚ ክገብር ዝኸእል ብቑዕን ውፋይን

ደሞክራሲያዊ ውድብዮ ዘድልደ ዘሎ። ስለዚህ ህዝብና ካብቲ ዝሓለፈ ተሞክሮኡ ተማሂሩ፡ ንኩሉ “ተቓዋሚ ውድብዮ” ንዝበለ ዘበለ ውድብ ብምድጋፍ ዘይኮነ፡ ነቲ ሓርነቱ ከጎናጽፎን ዝኸለል ብቐዕ ህዝባውን ደሞክራሲያውን፡ ናይ ሰላምን ልምዓትን ሓይሊ ዝኸነ ውድብ ኣለልዩ ክቃለስ ይግብኡ እብል።

ዘመን፡- ኣብ ከምዚ ዘአመሰለ ሕማቕ ኩነታት፡ ነዚ ጠንቂ ብርሰትና ዝኸነ ስርዓት ህግደፍ ዝድገፉ ውሑዳት ዜጋታት ይራኣዩዮም፡ ነዚኦቶም እንታይ ምበልካዮም?

በረኸት፡- ጸብቕ ሕቶዩ። ኣነ ዝገርመኒ ሰብ ከመይ ገይሩ ዓለም ንዝፈልጦ ሓቂ ጎስዩ ደጋፊዚ መንሸሮ ሃገር ዝኸነ ዲክታቶር ስርዓት ይኸውን ዝብልዮ። ኣዴኻ፡ ኣቦኻ፡ ይሕዋትካን፡ ደቅኻን ቀጥቂጡ ንዝቐጸዕ ስርዓት፡ ከምይ ገይርካዮ፡ ‘ኣጅኻ ቀጽሎ’ እናበልካ ሞራላውን ንዋታውን ሓገዝ ትገብረሉ!? ንኢሰያስ ምቕዋም እኮ ንሃገር ምጽላእ ኣይኮነን። ብፍላይ እቲ ዲያስፖራ፡ ኣብ ምዕቡላት ሃገራት ተቐማጡ፡ ሰብኣውን ዲሞክራሲያውን መሰሉ ተሓልዩ እናነበረ፡ ሰለምንታይዮ ቦቲ ውጹዕ ህዝብና ደም ዝሸቕጥ? እሞ ከአ መብዛሕትኦም ናይ ፖለቲካ ዑቕብ ሓቲቶም እናነበሩ፡ ኣብ ኤርትራ ሰላምን ናጽነትን ከምዘሎ ምዝራብ ዘሓፍሮዮ። እዚ ጸልማትዚ ክወግሕዮ። ጽባሕ ግን ኩሉኹም ተጣቕዑ ዘለኹም፡ ብታሪኽ ተሓተቲ ከምትኹኑ ከትፈልጡ ኣለኹም። ነዚ ዲክታቶር “ንሕና ንሱ - ንሱ ንሕና!” እናበልኩም ንህዝብኹምን ሃገርኩምን ኣይትበድሉ። ብደም የሕዋትኩም ኣይተሸካዕልሉ። ኣብ መቓብር ዕሸላትን ውጹዕ ህዝቢን ዳንኬራ ይትረፈኩም። ዓገብ! ኣብ ድያስፖራ እትርከቡ ደገፍቲ ህግደፍ!። ብኣሻሓት ዝቐጸሩ መንእሰያት የሕዋትኩም፡ ደቅኹም፡ ኣይታትኩም ኣብ ትሕቲ መሬት ዘሎ መዳገብ ተዳጉኖም ኣደዳ ስቓይን መከራን ኮይኖም ከለው፡ ነዚ ዓማጺ ስርዓት ኣይትሓግዙ። ምስቲ ደላይ ፍትሒ ህዝቢ ከአ፡ ስመሩ ክብሎም እደሊ።

ዘመን፡- ኣብ መወዳእታ ተመሓላልፎ መልእኽቲ እንተሃልዩ?

በረኸት፡- ቀዳማይ ንተጋደልቲ ክብሎም ዝደሊ፡ ብደምኩም ዝጸሓፍኩም ታሪኽኩም ኢሰያስ ይጽይቕልኩም ኣሎ። የዋርደኩም ኣሎ። መስተንክራዊ ጅግንነትኩም ከምዝሃሰስ፤ ምስልኹም ከም ዝድወን እናነበረ፡ ብህዝቢ ከምትጽልኡ ይገብረኩም ኣሎ። ጀጋኑ ተጋደልቲ ኤርትራ ዝፈጸምኩም ቅያታትኩም ከምዝቐበር ይገብር ኣሎ። ታሪኽ ውልቀሰብ ተኣኻኺቡዮ ታሪኽ ሃገር ዝኸውን። ኢሰያስ ግን ብጅካ ናቱ፡ ናይ ካልኣት ቅያን ጅግንነትን ክግለጽ ዘይደሊ ኣምባገነን ስለዝኸነ፡ ብዙሓት ጀጋኑ ኣይታትና ምስ ታሪኽም ይቐበሩ ኣለው። ስርዓት ኢሰያስ፡ ሃገርዮ ዘጥፍእ ዘሎ። ህዝቢዮ ዘብርስ ዘሎ። ኣንቱም ተጋደልቲ፤ ነዚ ክትብሉ ኣይተጋደልኩምን፤ ኢሰያስ፡ ኣሕሲሩ ንከገዝአኩም ኢልኩም ኣይተጋደልኩምን። ናይዚ ስርዓት ኢሰያስ ዝፍጽም ዘሎ ገበናት፡ ቀንዲ ግዳያት ከአ ንሰኹም ኢኹም። ስለዚ ተጋደልቲ ንክብርኹምን ንክብሪ ህዝብኹምን ክትብሉ፡ ነዚ ገባቲ ስርዓት ቪያ ኢልኩም፡ ምስ ደምብ ውጹዕ ህዝብኹም ተጸንቡ። ኢሰያስ፡ ኣይኮነን ንዓኹም ንሰማእታትናውን ክብሪ ዘይብሉ ውልቀ መላኺዮ። ንኣብነት በጃ ህዝብን ሃገርን ንዝኸኑ ሰማእታትና ብሃገር ደረጃ ኣብ ኣሰመራ ንክብርምን ዝኸርምን ሓወልቲ ክግበርሎም ኣይፈቐደን።

ካልእ ስነ-ጥበባዊያን ኤርትራ ምስ ህዝብኹም ተሰርዑ። ንሰኹም ጽልዋ ፈጠርቲ ስለዝኸንኩም ኣውያት ህዝቢ ኣቐልሑ። ነቲ ምልካዊ ስርዓት ከንቱ ውዳስ ካብ ምውዳስ ተቐጢቡ። ብምዃር ምስ ውጹዕ ህዝብኩም ኮይንኩም ተቓለሱ። እጃምኩም ኣገዳሲ እዮም “ይኣክል ባርነት” ኢልኩም ክትላላሉ ይላበወኩም።

ህዝቢ ኤርትራ ድሕሪ ናጽነት ክእሰርን ክሰደድን ኣይምተገበኣን ነይሩ። ኮይኑ ግን ብሰንኪ ስርዓት ውልቀ-መላኺ ኢሰያስ ሕጂውን ይካለበት ኣሎ። እቲ ብኣሻሓት ሰውኣት ዝተረኸበ ናጽነት ካኣ ተረጊጹን ተጨፍሊቐን ይቐጽል ኣሎ። እቲ ውልቀ መላኺ፡ ህዝብና ኣሻሓት ከፊሉ ንዝምጽኦ ናጽነት ጨውዮ ናብ ገደል ክጓዝ ከሎ፡ ትም ኢሉ ዝርኢ ደጊም የለን። ሓቂዮ ግዜ በለዑ ይኸውን። ሕጂ ግን “ይኣክል!” ህዝቢ ኤርትራ ኣብ መወዳእታ ደረጃ በጺሑሎ። ድሮ ከማን ንኢሰያስን ሓደት ጭፍርኡን፡ ብገበናት ኣንጻር ሰብኣውነት ክሓትዎ ጀሚሮም ኣለው። ብርግጽ ካኣ ካብዚ ንላዕሊ ምጽናት ሰባትን ገበናት ኣንጻር ሰብኣውነትን የለን። ኩላትና ደለይቲ ለውጢ ኤርትራውያን፡ ብፍላይ ኣብ ደገ ዝቐመጥ ህዝብና ንማሕበረ ሰብ ዓለም፡ ከምኡውን ናብ ኣህጉራዊ ኣብያተ ፍርዲ ገበነኛታት ክቐርቡልና ጻዊዕትና ክነቐርብን ክንቃለስን ይግባእ። ህዝቢ ኤርትራ ግዳይ ማእለያ ዘይብሉ ግፍዒ ኢሰያስኢዝም ኮይኑዮ። ስለዚ ኩላትና ኢደይ-ኢደካ ኢልና ነዚ ምልካዊ ስርዓት ክንኣልዮ ይጽናሓይ ዘይባሃል ዕማምዮ። ኣብታ መጻኢት ርህህቲ ደሞክራሲያዊት ኤርትራ፡ ካብቶም ክጠፍኡ ወይ ክሕተቱ ዝግብኡም ቀንዲ ኣሳሰይትን ኣባጓይላን ኢሰያስን ሰዓብቱን ከይትጽንቡ። ካብዚኣ ሰዓት ጀሚርኩም ክትሓሰቡ ይግባእ፡ እብል።

ዘመን፡- የቐንዩለይ!

በረኸት፡- ኣነውን የቐንዩለይ!

ተጋ/የውሃንስ አስመላሽ (አቦ ወንበር ኤስደሊ)፡ ብዕለት 1 ጥቅምቲ 2016፡ አብ ጽባሕ ናይ'ቲ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ዝተሰላሰለ ዞባዊ ኮንፈረንስ ኤስደሊ ዝተኻየደ ህዝባዊ ዓውደ-ዘተ ዘቕረቦ መግለጺ።

ዝኸበርኩም ኣባላት ኣሰናዳኢት ሽማግሌ ናይዚ ህዝባዊ ኣኼባ
ዝኸበርኩም ኣባላት ኤስደሊ ዞባ ኣመሪካን
ዝኸበርኩም መራሕትን ወከልትን ፖለቲካዊ ውድባትን ሲቪክ ማሕበራትን
ዝኸበርኩም ዕዳማት ኣጋይሽ

ካብ ርሑቕን ካብ ቀረባን ንስለቲ ተኣኪብናሉ ዘለና ቅዱስ ዕላማ ክትብሉ ግዜኹም፡ ጉልበትኩምን ንዋይኩም ዝሃብኩም ኩሉኹም ልባዊ ምስጋናይ እናኣቕረብኩ ኣንቋዕ ደሓን መጻእኩም እብል።

ቅድሚ ሕጂ ከምዚ ናይ ሎሚ ዝኣመሰሉ ሓሳብ ንሓሳብ ተቐባቢልና ዝሓይሽ ንምግባር ዝዕላምኦም ንኣሸቱን ዓባይትን ኣኼባታት ተኻይዶም እዮም- ገናውን ብዙሓት ክሰዕቡ እዮም። እዚ ናይ ሎሚ ኣኼባ ንሕና ዝዓደምናዮ ስለዝኾነ ጥራሕ ነቶም ዝሓለፉ ኩሎም ኣይነናኣእሶምን ኢና። ካብቶም ዝሓለፉ ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ተማሂርና ሓሊፍና ክንከውን ስለንኸኢል እንተኸኢልና ነዚ ናይ ሎሚ ንምህብታሙ ክጠቕመና ይኸኢል እዩ። እንተኾነ ሓደ ካብቲ ቀንዲ ናይ ከምዚ ዝበለ ኣኼባታት ዝጸንሐ ሕጽራታት፡ ሓደ ኣኼባ ተኻይዶ ውጽኢቱ ብሰፊሑ መሃሪ ብዝኾነ መልክዑ ነቲ ብድሕሪኡ ዝግበር ኣኼባታት ብግቡእ ክምግብ ብዘይምክኣሉ እዩ ኢና ንኣምን። ስለዚ ህዝባዊ ኣኼባታትና ብመን ተጻዊዖም ብዘየገድስ ነንሕድሕዶም ተመጋገብቲ ክኾኑ ኣለዎም ንብል። ብዝተረፈ ኣብቲ ዝተኻየዱሉ ከባብን በቲ ዝተኻየዱሉ ጽፍሕን ተንጠልጠሎም ክተርፉ እንተኮይናም ዝደጋገም እምበር ንቕድሚት ዝምዕብል ኣጀንዳ ኣይህልወናን። እዚ ናይ ሎሚ ኣኼባና ነቲ ዝጸንሐ ሕጽራት መሊኡ ክቐርፎ ዘይክኢል እኳ እንተኾነ፡ ኣብ ምምሕያሽ ግን ኣዎንታዊ ተራ ክጻወት ተስፋ እገብር።

ሎሚ - መንግስትን ተቃዋምትን ሓቢሮም ኣብ ዝተዳኸሙሉ ኣብ ዘይንቡር ኩነታት ከምዘለና ኩላትና ንስሕቶ ኣይኮነን። ደንበ ተቃዋሞና ካብቲ ዝጸንሐ ዘይምትእምማን ዝነቐል ንሓድነት ከም ቁርን ኣሳሓይታን ክፈርሕ ጸኒሑ ኣሎ። እንተኾነ ኣብ ዘዘለመድናዮ ነኣሸቱ ውሻጦታት ተዓቢጥና - ዝማሞቕና ኮይኑ እንተተሰሚዑና ካብኡ ዝኸፍኤ ዘይንቡር ኩነታት የለን። ከምኡ ስለዝኾነዩ ብብእዋኑ ከካብ ዝለመድናዮ ጸቢብ ዓንኬላት ወጺእና (out of the box) ንሕሰብ ተባሂሉ ዝዘረበሎ። ካብ ጸቢብ ዓንኬል ወጺእኻ ምሕሳብ ከምዘድሊ ከኣ ኩላትና ንፈልጥ ኢና። እቲ ዘሸግር ዘሎ ኣብ ግብሪ ነቲ ንብሎ ክንመስል ብዘይምኸኢልና እዩ። ሎሚ ኣብ ደንበ ተቃዋሞ ዘሎ ድኽመታት ብዙሕ ክጽብጽብ ዝኸኢል እኳ እንተኾነ፡ ብዓቢኡ ግን ተሃሪቡ ዘሰምዕ፡ ሰሪሑ ዘድምዕ - መሪሕ ውድብ ስለዘይረኽብናዩ እቲ ዝግበየ ድኽመት። ከምኡ ዝበለ መሪሕ ውድብ ንምህናጽ ተበግሶታት ኣይተኻየደን ማለት ግን ኣይኮነን። የግዳስ ኣብ ዝሓለፈ ቃልሲ ንሃገራዊ ነጻነት ብዙሕ ተሰኪምናዮ ዝመጸእና ጋዕ - ገልጠም (baggage) ስለ ዘሎ፡ እቲ ሓደ ነቲ ካልእ ብዓይኒ ጠርጠራ ክርኢ እምበር ተኣማሚንና ብሓባር ክንስጉም የጸግመና ኣሎ። ጽቡቕ ናይ ካለኣት ርኢና ኣብ ክንዲ ንንእድን ነመስግንን፡ ነኣሸቱ ጉድላታቶም ከነጉልሕ ይቐለና። ካብኡ ሓሊፉውን ንኸለኣት ስለ ዘነኣእስና ጥራሕ ንባዕልና ዝገበዘና ኮይኑ እስመዓና ኣሎ። ከምዚ ዝበለ ኣካይዳ ድማ ንዊሕ ዓመት ተሞኪርናሉ ውጽኢቱ ከኣ ተላሓሒጽካ በረኻ ዘትርፍ እምበር ዓዲ ዘእቱ ኮይኑ ኣይረኽብናዮን።

ውድብና ኤስደሊ በይኑ ዓዲ ከእቱዩ ዝብል ሕልሚ የብሉን። በይንኻ ምጉያይ እውን ውጽኢቱ ምልሕኣጽ ጥራሕ ምዃኑ ኣጥቢቐ ይኣምን። ስለዝኾነ ከኣ ኣብ ዝሓለፈ 3-4 ዓመት ንስምረትን ሓቢርካ ምቕላስን ኣብ ደንበ ተቃዋሞ ርኢይ ጸዕርታት ከካይድ ድሕሪ ምጽንሑ እዚ ኤርትራዊ ስምረት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ዘሎ ውድብ ስምረት ናይ ሓሙሽተ ውድባት ምዃኑ እወጅ ነገር እዩ።1) ኤርትራዊ ምንቅስቃስ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ 2) ሃገራዊ ምንቅስቃስ ንደሞክራሲያዊት ኤርትራ 3) ሰልፊ ጉባኤ ኤርትራ ሓባራዊ መሪሕነት 4) ሰልፊ ሃገራዊ ስነት ኤርትራ 5) ደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ መጻኢት ኤርትራ ሰሚሮም ዘቐምዎ ውድብዮ።

እቲ ኣብ ቁጽሪ 1 ተጠቐሱ ዘሎ ውድብ ድማ ቅድሚኡ ክልተ ውድባት ሰሚሮም ዝፈጠርዎ ውድብ እዩ (ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ ንለውጢ ከምኡውን ኤርትራዊ ምንቅስቃስ ንደሞክራሲያዊ ምሕደራ ይበሃሉ ኔሮም) ስለዚ ብድምር ናይ ሹዳሽተ ውድባት ስምረት እዩ ከበሃል ይከኣል - ኤስደሊ። ግን ገና በዚ ኣይዓገብናን። ዝጀመርናዮ እምበር ዝወዳእናዮ ቃልሲ የለን። ሎሚ ህዝብናን ደንበ ተቃዋሞናን ኣትዮም ዘለዉ ጸገም ንምፍታሕ ኩልና ሓደ ኮይንና እውን እንተኸኢልናዮዮ። ስለዚ'ዩ ኤስደሊ ብብእዋኑ ከምዚ ዝኣመሰለ ክፉት ኣኬባታት/ሰሚናራት ኣናኣካየደ ነቲ ብብእዋኑ ብዝተፈላለየ ምክንያታት ኣብ ደውታ ዝኣቱ ዘሎ ናይ ሓባር ስራሓትና ንምብርባር ተበግሶታት ክወስድ ዝጸንሐ።

ኣብዚ ናይ ሎሚ ኣኼባና ኣዚና ከነጉልሑ እንደሊ ነገር ሓደ ነገር ኣሎ። ንሓድነትን ንምጥርናፍን ዘገልግል ሓሳብ ቅድሚ ሕጂውን ኣይተሳእንን ዝብል እምነት እዩ ዘለና። እንተኾነ ግን ጽቡቓት ሓሳባት ካብ መን መጻእም ብዘየገድስ ብትሕዝቶኡም ጥራሕ ተመዘኛም ኣብ ክንዲ ዝድገፉ፡ ወይ ሕማቓት ሓሳባት እውን እንተኾነ ካብ መን መጻእም ብዘየገድስ

አብ ከንዲ ዝንቀፉ፡ ካብ ትፈትዎም ኣካላት እንተመጸአም ዓይንኻ ዓሚትካ ናይ ምድጋፎም ዝንባሌታት እዩ ከጋጥመና ጸኒሑ። ብእንጻሩ እውን ከምኡ። ከምኡ ስለ ዝኾነ ብዝተፈላለዩ ዓይነት ዝንባሌታት ዘቆምካዮም ዕላውያን ይኹኑ ዘይዕላውያን ምትእኸኻባት ኣብ ሕድሕዶም ዘሎ ውድድር ሓቂ ኣበይ ኣላ ደሊኻ ናይ ምጭባጣ ጉዮ ኣብ ከንዲ ዝኸውን፡ እቲ ሓደ ነቲ ካልእ ብምሕንጻል ጥራሕ ልዕልነት ናይ ምርካብ ዝንባሌታት እዩ ጸኒሑዮ። ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ኩነታት እናሃለና እዩ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝተመሰረተ። ከምዚ ዝኣመሰለ ኣሉታዊ ዝምባሌታት ካበየናይ ኣካል ክረኤ ጸኒሑ ብዘየገድስ ካብ ከምዚአም ዝኣመሰሉ ኣሉታዊ ዝምባሌታት ከመይ ንድሕን- ኣንተኣጋጢጥምከ ብኸመይ ንኣልዮም ዝብል ጉዳይ ሓደ ካብቲ ናይ ሎሚ መዘራረቢ ጉዳይና ክኸውን ንርኢ።

ኣብ ከምዚ ዝተጠቐሰ ኩነታት እናሃለና ዝተመሰረተ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶና ኣብ ደውታ ኣትዩ ከምዘሎ ኩላትና ንፈልጦ እዩ። ጠንቂ ናይዚ ደውታዚ ኩሎም እቶም ኣብዚ ጉዳይዚ ከዋሰኡ ዝጸንሑ ነናቶም ኣናብባ ከህልዎም ይኸእል እዩ። ናትና ንባብ ብፍላይ ኣብቶም ዓበይቲ ፍጻሜታት ከምዚ ዝሰዕብ እዩ። ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ኣብ November 2011 ተመሰራቱ። ኣብ ምምሰራቱ ካብቲ ኣበየናይ ዕላማ ንተኣኻኸብ ኣለና ዝብል ክትዕ ንላዕሊ እቲ መን ይምራሓዮ ዝብል ክትዕ ዝያዳ ግዜ ዝበልዕ ምዃኑ ይፍለጥ። ንሱ ሓሊፉ ድሕሪ ዳርጋ ሓደ ዓመት ኣብ መስከረም 2012 መግለጺ ናይ ደምሓኩኤ ወጸኡ። እቲ መግለጺ ኣብ ልዕሊ ጀማሪ ሰውራ ሓምድ ኢድሪስ ዓዋተ ዝነበርም ፍልይ ዝበለ ኣረኣእያን ናይ ተባይልና ኢና ዝብል ናይ ታሪኽ መትንን እዮም ኣቐረቡም። እቲ መግለጺ ንደንበ ተቆውሞ ኣብ ክልተ መቐሎ። ብሓደ ሸነኽ ነቲ ውድብ ንክባረር ወይ እንተወሓደ ንክድስክል ዝመርጽ፡ ቦቲ ካልእ ሸነኽ ድማ ኣይግባእን ዝብልን እዩ ኔሩ። ብወገንና ከም ውድብ ሓምድ ኢድሪስ ዓዋተ ጀማሪ ብረታዊ ቃልስን ጅግና ሰውእን እዩ ዝብል እምነት ኣለና። እቲ ናይ ደምሓኩኤ መግለጺ ድማ ብሓምድ ኢድሪስ ዓዋተ ተባይልና ምባሎም መጽናዕቲ ከይገበርና ኣይተበደልኩምን ኣይንበሎምን። እቲ ውድብ ከምኡ ስለ ዝበለ ድማ ካብ ባይቶ ይባረር ከባሃል ኣይግባእን እንተኾነ ግን ኣብዚ እዋንዚ ኣብ ምጥርናፍ ደንበ ተቃውሞ ብዙሕ ሰንክልክል ኣብ እንብላሉ እዋን ከምቲ ዝወጸ መግለጺ ክወጽእ ንሓድነትና ዝጠቓም ኣይኮነን። ካብዚ ኩርናዕዚ ነቐልና ከኣ ብነቐፊታ ጥራሕ ክሓልፍ ይግባእ ዝብል እምነት ኣለና። ንሕና ናይ ሕጂን ናይ ዝመጽእን ደኣ ከዛርብና ይግባእ እምበር ኣብዚ እዋንዚ ታሪኽ ኣልጻልካ ምፍልላይ ኣብ ኢድካ ዘሎ ዓቢ ናይ ህዝብን ሃገርን ናይ ምድሓን ጉዳይ ምዝንጋዕ እዩ ንብል። እዚ ናይ ታሪኽ ጉዳይ ንኣርባዕተ ዓመት ዝኣክል ፈላልዮና እዩ። ድሕሪ ሕጂ ከም ኣርእስቲ እውን ከለዓል ንመርጺ ኣይኮነን። ምኽንያቱ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዝኣክል ገና ዘተንፍስ ዘሎ ጸላኢ ኣቐሚጥካ ብዛዕባ ታሪኽ ምፍልላይ ቁምነገር ዘለዎ ኣይኮነን። ሎሚ ዝሰራሕ ዝሰኣነ ጥራሕዮ ናይ ትማሊ መውዓሊ ዝገብር።

ኣብ 2013 ልክዕ ኣብ ዓመቱ ኣብ ካልእ ንባይቶና ኣብ ክልተ ዝሰንጠቀ ኣጋጣሚ ተረኺቡ። ባይቶና ከምቲ ዝሓሰብናዮ ይኸይድ የለን እሞ ባይቶ ብህጹጽ ተኣኪቡ ፍታሕ ከናዲ ይግባእ ዝብል ናይ ፕሬሲን ተበግሶ ተወሲዱ። ውድብና ኣካሉ ኔሩ። ሽዑውን ከምቲ ልሙድ እቲ ተበግሶ መን ኣበጊሰዎ ደኣ ኣገደሶም እምበር ዕላማ ናይቲ ተበግሶ ብዘየገድስ ነጸጎም። 1/3 ማለት 44 ኣባላት ናይ ባይቶ ፈሪምም ኣናሃለዉ ብሕገ ሕንጻና መሰረት ከኣ ንህጹጽ ኣኼባ ንምጽዋዕ እኹል ቁጽሪ እናሃለዉ ኣብ ናይ ዓረብኛ 2/3 እዩ ዝብል ተባሂሉ ደው ከምዝብል ተጌሩ። እቲ ዝገርም ግን ኣብቲ ናይ ዓረብኛ እውን እንተኾነ ጉባኤ ዝኣክል ዝለዓለ ኣካል ንክትጽውዕ 2/3 ቁጽሪ ናይ ኣባላት ክጠልቡ ኣለዎም እናበለ እቲ ትሕትኡ ዝኾነ ሕጋዊ ኣካል ማለት ኣኼባ ባይቶ ንምጽዋዕ እውን 2/3 ናይ ኣባላት እዩ ዘድሊ ኢሎም ከረድኡና ምፍታናም እዩ። ኣብ ዝኾነ ሕገ-ህገጻ ናይ ዝኾነ ውድብ ተራእዮን ተሰሚዑን ዘይፈልጥ እዩ። እዚ ከምዚ ዝበለ ሰራሕ ድማ ንባይቶ ኣብ ክልተ ዝኸፈለ ካላኣይ ፍጻሜ ጌርካ ክውሰድ ይከኣል።

እቲ ኣብ መንጉኡ ዝነበረ ብዙሕ ዓንቃፊ ነገራት ንኻልእ ግዜ ገዲፍና ኣብቲ ሳልሳይን ክሳብ ሕጂ ኣብ ደውታ ኣእትዩ ዘሎ ኩነታት እንተሰገርና ድማ፡ ብባህርያቱ ካብቲ ኣቐዲሙ ዝተገልጸ ነገር ዝፍለ ኣይኮነን። ኣዚውን ድሕሪ ዓመት - ማለት ኣብ 2014 ተፈጢሩ ኣብ 2015 ፈጠጡ ዝወጸ ፍልልይ እዩ። ንሱ ድማ ኣብ መጨረሻታ 2014 ፈጻሚ ሸማግለ ሃገራዊ ባይቶ ህጹጽ ኣኼባ ባይቶ ድሕሪ ምዕዳሙ ቅድሚኡ ዝነበሩ ኩሎም ሕጋውያን ትካላት ፈሪሶም ሓድሽ ፈጻሚ ሸማግለ ሓድሽ ኣሰናዳኢት ሸማግለ ሓድሽ መሪሕነት ባይቶ እዮም ተመሪጹም። ብወገንና እንተ ብግርህና እንተ ብዕሸነት እቶም ኩሎም ኣባላት ኣሰናዳኢት ሸማግለ ኣባላት ኪዳን ጥራሕ ክኹኑ ከለዉ ደው ከኩሎም ዘይምኽኣልና እቲ ዝዓበየ ጌጋ ኔሩ ኣልና ንርኢ። እዚ ኣኼባ ብሰላም ጥራሕ ይወዳእ ካብ ዝብል ዝነበረና ጸቕጢ - ክሓልፍ ዘይግባእ ውሳኔ ክሓልፍ ኮይኑ እዩ። ካብቲ ዝፈራሕናዮ ከይወጸእና ድማ ድሕሪ ሰለስተ ወርሒ ብኣሰናዳኢት ሸማግለ ዝረቐቐ ሰነድ፡ ፈጻሚ ሸማግለ ይኹን መሪሕነቲ ውድባት ከይረኣይዎ ናብ ኩሎም ኣባላት ተዘርጊሑ። ትሕዝትኡ እንተረኣና ድማ ናይ ቅድሚ ሕጂ ቁስልታት ዝጎድእ እምበር ዘሕዊ ኮይኑ ኣይረኸብናዮን። ድሕሪ ብዙሕ ሸምግልና እቲ ዝወረደ ንድፊ ሰነድ ግጉይ ምዃኑ ኣኳ ኣንተኣመኑ እቲ ድር ኣብ ኢድ ኩሎ ኣባል ወሪዱ ዘሎ ሰነድ ግን ኣብ ጉባኤ መባኣሲ መታን ከይከውን ካብ ሕጂ ብዕሊ ስሑብናዮ ኣለና ደጊም ናይ መመያየጢ ሰነድ ክኸውን ኣይኮነን ኣልና ንኣውጅ እንተበልና፡ ከምኡ እንተበልና ነታ ኣሰናዳኢት ሸማግለ ውርደት እዩ ክብሉ ስለ ዝኣበዩ ባይቶ ኣብዚ ሕጂ ዘለዎ ናይ ደውታን ውድቀትን ደረጃ ክበጽሕ ኮይኑ ኣሎ። ብድሕሪኡኹ እንታዩ ዝፈላልዮና ዘሎ እንተተባህለ ድማ ብወገንና ከምዚ ዘለናዮ ትኽ ኣልና ናብ ጉባኤ ክንኣቱ ኣይግባእን፡ ድሕሪ ሕጂ ጉባኤ ተሰማሚዕና ተፈራሪምና ንወጸሉ እምበር ተፈላሊና ኣልና ንህዝብና መርድእ ንግረሉ መድረኽ ክንገብር ኣይግባእናን ንብል ኣለና። ስለዚ ከኣ ቅድሚ ናብ ጉባኤ ምእታውና ኩላትና ኣብ ንሳተፈሉ ሰሚናር ኣቲና ሸግራትና ኩሎ ብሰፊሕን ብዕምቆትን ተመያየጥና ተሰማሚዕና ጥራሕ ናብ ጉባኤ ክንኣቱ ኣለና ንብል ኣለና።

ሰለዚ እዚ ኩሉ እኩብ አቢልካ ክረአ ኩሎ እቶም ቀንዲ ክዕንቅፉና ዝጸንሑ ሽግራት ኣንታይ እንታዮም ተባሂሉ ምስ ዝሕተት ብወገንና ኣብዞም ዝሰዕቡ ነጥብታት ክጠቓለሉ ይኸእሉ እዮም ዝብል እምነት ኣለና፡-

- 1) ካብ ጸቢብ ጉጅላዊ ኣተሓሳስባ ወጺኣካ ዘይምሕሳብ።
- 2) ናይ ሕጅን ናይ መጻእን መሰረት ጌርካ ኣብ ክንዲ ትመያየጥ ኣብ ዝሓለፈ ታሪኽ ኮለል ምባል።
- 3) ዝኾነ ሓሳብ ክመጽእ ኩሎ ኣብ ትሕዝቶ ናይቲ ሓሳብ መሰረት ጌርካ ንቕኑዕ ምድጋፍ ንግጉይ ከአ ምንቃፍ ኣብ ክንዲ ዝኸውን፡ እቲ ሓሳብ ካብ መን ይመጽእ ኣሎ ርኢኻ ጥራሕ ትቃወም ወይ ትድግፍ።
- 4) ግልጺ መድረኽ ከም ቀንዲ መሳርሒ ኣብ ክንዲ ምጥቃም፡ መሰረት ዘይብሉ ምጥርጣራትን ሕድሕድ ጸለመታትን ምዝውታር።
- 5) ልዕሊ ኩሉ ድማ ህዝቢ ዘዕለለ፡ ተዛሪቡ ዘሰምዕ መሪሑ ዘድምዕ መሪሕ ውድብ ዘይምህላው፡ ዝብሉ እቶም ዓቢይቲ ዓቢይቲ ጸገማትና ኮይናም ጸኒሖም ንብል።

6) ደንበ ተቃውሞ ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ሕመቕ ክነበር ናይ ህግደፍ ተራ እውን ኣቃሊልካ ዝረአ ኣይኮነን። ኩሉ ግዜ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ ኣብቲ ህግደፍ ክንውዕሎ ዝደልየና ኣጀንዳ ክንውዕልን ክንሓድርን ንኸውን ኣለና። ብወገንና ሕጂ ዝለዓል ዝኾነ ካብ ህግደፍ ንምእላይ እንገብር ቃልሲ የማን- ጸጋም ክኣልየና ዝኸእል ኣርእስቲ፡ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ ንመኖውሒ ስልጣን ህግደፍ ጥራሕ እዩ ዘገልግል ዝብል እምነት እዩ ዘለና። ሃይማኖታዊ፡ ዓሌታዊ፡ ኣውራጃዊ፡ ፍልልያት ኣልዒልካ ምዝራብ ንህግደፍ እምበር ንህዝቢ ዝጠቓም ኣርእስቲ ኣይኮነን። ኣብዚ እዞን እዚ ሕቶ ባንዲራ ኣልዒልካ ምዝራብ ኣብ ቦታ ህዝቢ ወይ ኣብ ክንዲ ህዝቢ ኮንካ ምውሳን ጥርሕዩ ክትርጎም ዝኸእል። ንስርዓት ህግደፍ ብሰላምዶ ብብረት ንእለዮ ዝብል ፍልልያት ንስርዓት ህግደፍ ቅድሚ ምእላይና ነንሕድሕድና ክንተኣላለ ዝገብር ኣካይዳ እዩ። ለውጢ ብውሽጢ - ኣይፋሉን ብደገ ኢልካ ምፍልላይ፡ ብውሽጥን ብደገን ዘሎ ናይ ደለይቲ ለውጢ ቃልሲ ሰሚሩ ምውዳቕ ህግደፍ ከይቀላጠፍ ዝገብር ኣካይዳ እዩ። ለውጢ ብላዕሊ-ብታሕቲ ዝብል ክትዕ ኣይንላዕሊ ኣይንታሕቲ ሓዲግ መዲግ ኮይና ክንነብር ዝገብር ሓሸውዮ እዩ። እቲ ኣብ ልዕሊና ወሪዱ ዘሎ ናይ ነዊሕ ዓመታት ህግደፍባዊ ባደል ዝኾነ ይኹን ኣካታዒ ነጥቢ ክለዓል ባህርያዊ እዩ። ናትና ብልሓትን ቁምነገርን ዝዕቀን ግን ዝኾነ ዝተቐልቀለ ኣካታዒ ነጥቢ ብኸመይ ከነመሓድር ምክኣልና እዩ። ብወገንና ጸጸር ክድርቢ ዝኸእል ጸጸር - ደንጎላ ክድርቢ ዝኸእል ደንጎላ ይደርቢ ዝብል እምነት ኣለና። ኣብ ሕድሕድና ጥራሕ ኣይንደራብ እምበር እቲ ዝድርቢ ኩሉ ጸረ ህግደፍ ክሳብ ዝኾነ ቁምነገር ምግባሩ ኣይተርፍን እዩ ዝብል እምነት ኣለና። እዞም ከምዚ እምን ዝኣመሰሉ ጸገማት ንምእላይ ብዘሕ ምርምር ዝሓትት ኣይኮነን። እቲ ዘድሊ ቀዳምነታት ምስራዕ ጥራሕ እዩ። እቶም ዘሰማምዑና ብዘሓትትን እኹላትን እዮም፡ ብኣኣም ንጀመር። ቡቶም ዘሰማምዑና ክንሰርሕ እንተጀመርና እቶም ዝፈላልዩና እናውሓዱ ክኸዱ እዮም። ቡቶም ዝፈላልዩና እንተጀመርና ግን እንታይ ከምዘሰማምዑና እውን ክንፈልጥ ኣይንኸእልን ኢና።

ኣብ ውሽጢ ደንበ ተቃውሞ ከምዚ ዘለናዮ ውሽጣዊ ጸገም እናሃለወን ሓድነትናን ሓባራዊ ኣሰራርሓናን ከነመሓድር እንተዘይክኢልናን ሃገርሲ ይትረፍ ንባዕላትና እውን ከነመሓድር ኣይንኸእልን ኢና። ደንበ ተቃውሞ ንሓድነቱን ሓባራዊ ኣሰራርሕኡን ከማሓድር እንተዘይክኢሉ ንህዝቢ ከማሓድር ኢልካ ዝሕሰብ ኣይኮነን። ፖለቲካዊ ውድባት ኣብቲ ዝፈላልዩም መትከላዊ ዕላማታት ሓደ ክኾኑ ኣለዎም ዝበሃል እኳ ኣንተዘይኮነ ኣብ ምዳቕ ናይቲ ስርዓትን ሰላማውን ደሞክራሲያውን መሰጋገሪ መንግስቲ ኣብ ምምስራትን ግን ናይ ሓባር ዕላማ ስለዘለና ዘይንሰማማዑሉ ምኽንያት ኣይህሉን። ኣይግባእን ከኣ። ብግብሪ ግን ብምኽንያት እቶም ልዕል ኢሎም ዝተገልጹ እዞም ኩላትና ንሰማማዕሎም ናይ ቀረባ ሸቶታት እውን ሓቢርና ንከይነግዑት ተጸጊምና ኣለና።

ሰለዚ ኣንታይ ይገበር ዝብል ሕቶ ክለዓል ግድን እዩ ዝኸውን። ብወገንና ኩሎም እቶም ልዕል ኢሎም ዝተጠቐሱ ጸገማት ብሓደ ለይቲ ቅርፍ ኢሎም ክኸዱ ዝኸእሉ እኳ እንተዘይኮነ እቶም ዝተኣማመኑ ውድባት ኣድማዒ ሓባራዊ ስራሕ ንኸሰርሑ ዝኸእል ባይታ ምንጻፍ ግን ኣብ ኢድና ዘሎ ነገር እዩ ዝብል እምነት ኣለና። ከምኡ ስለ ዝኾነ እንተኸኢልና ንኸላትና ዝጥርንፍ ሰፊሕ ጽላል ምፍጣር (እቲ ዝጸንሐ ይኹን ሓድሽ)፡ ነዚ እንተዘይበቐዕና ግን እቶም ዝተኣማመኑ ዝተኣማመኑ ውድባት ቀልጢፎም ኣድማዒ ዝኾኑ ንኣሸቱ ጽላላት ክፈጥሩ እንተከኢሎምን ኣብ መንጎ እቶም ዝፍጠሩ ጽላላት ድማ ቅዱስ ውድድር ክዓቢ ብምግባር ኣብ ምዳቕ ናይዚ ባላዕ ሰብ ዝኾነ ስርዓት ክወዳደሩ ክንገብር እንተከኢልና ጥራሕ እዩ ኣብ ምድሓን ህዝብን ሃገርን ኣዎንታዊ ተራና ክንጸወት ንኸእል ዝብል ሓሳብ ኣለና። ልዕሊ ኩሉ ግን ነዚ ዕላማዚ ክመርሕን ከወውትን ዝኸእል መሪሕ ውድብ ንምፍጣር ከም ቀዳማይ ዕማም ተታሓሒዝናዮ ኣለና። ቃልስና ጸረ ህግደፍ ኩሉ መዳያዊ ቃልሲዩ። ብሰላምን ብዕጥቅን ኩሉ ዝከኣለና ዘበለ ክንገብር ኢና። ይኹን ኣምበር ብዘይውደባ ክዕወት ዝኸእል ቅኑዕ ቃልሲ ስለ ዘየለ፡ ደለይቲ ለውጥን ፍትሕን ኩሉኹም ንተባብሶና ክትድግፉን ከተብራትዑን ንጽውዕ።

ውድብና በዚ መኸፈቲ መደረ ዝተወሰነ መበገሲ ሓሳብ ሒብና ክንከውን ተስፋ እናገበርና ንተሳትፎኹም ኣዚና ነመስግን፡ ጽቡቕ ናይ ምይይጥ መዓልቲ።

ዮሃንስ ኣስመላሽ - ኣቦ መንበር ኤሰደለ
1 ጥቅምቲ 2016

ዜና
አገልግሎት ውድባዊ ፍጻሜታት

**አብ ዞባ ሰሜን አሜሪካን ካናዳን ዝርከቡ አባላት ኤስደለ አብ ከተማ ደንበር፤
ዕዉት ዞባዊ ኮንፈረንስን ህዝባዊ ዓውደ-ዘተን አሰላሰሎም፦**

- እዚ ዕዉት ዞባዊ ኮንፈረንስን ህዝባዊ ዓውደ-ዘተን፣ ካብ 29 መስከረም ክላብ 01 ጥቅምቲ 2016 እዩ ተሰላሰሎ።
- ብ29 መስከረም 2016፣ አቦ ወንበር ኤስደለ ተጋ/የውሃንስ አስመላሽ ዝሓወሰ፣ አብ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካን ካናዳን ዝርከቡ አባላት ማ/ሸማገለን ዞባዊ መሪሕነት ሰሜን አሜሪካን አብ ዘካየድዎ ሓባራዊ አኼባ፣ ናይ ዝሓለፉ 2 ህልዊ ኩነታት ውድብ አመልኪቶም፣ ናይ ሓበሬታ ምቅይያር ብምግባር ገምጊሞም።
- ናብቲ ቀንዲ ውራይ ብምእታው ከአ፣ ስሩዕ ዞባዊ ኮንፈረንስ አባላት ኤስደለ - ዞባ ሰሜን አሜሪካን ካናዳን ብምክያድ፣ አገልግሎት መድረኻዊ ውሓኔታት ብምምሕልላፍን፣ ብደሞክራሲያዊ አገባብ ዞባዊ መሪሕነት ብምምራጽን ብዓወት ተጸንቢሎ።
- ብዕለት 01 ጥቅምቲ 2016 ድማ፣ ንተሳተፍቲ ናይቲ ኮንፈረንስን ካልኣት ዕዲማት ኣጋይሽ ወሲኹ፣ ዕዉት ህዝባዊ ዓውደ-ዘተ ተኻይዶ። ኣብቲ ዓውደ-ዘተ፣ ተጋ/የውሃንስ አስመላሽ (አቦ ወንበር ኤስደለ) ንህልው ኩነታት ሃገርና አመልኪቱ ሰፊሕ ገምጋም አኚቶሎ። ተጋ/የውሃንስ አስመላሽ አብ ህልው ኩነታት ህዝብና፣ ህልው ኩነታት ገባቲ ስርዓት ህግደፍ፣ ህልው ኩነታት ደምበ ተቓውሞና ብሓፈሻ ንኩነታት ኤሃባደለን ዝምድና 6 ውድባታትን አመልኪቱ፣ ሰፊሕ መብርሂ ሂሎ።

**አቦ ወንበር ኤስደለ ተጋ/የውሃንስ አስመላሽ ዝመርሖ ህዝባዊ አኼባ፤
አብ ዋሺንግቶን ዲሲ (ሕ/መ/አ)፣ ብዓወት ተሰላሰሎ፦**

- ኣብቲ፣ ብዕለት 15 ጥቅምቲ 2016፣ ን7 ሰዓታት ዝኣክል ክተኻየደ ዕዉት ህዝባዊ አኼባ፣ ንህልዊ ኩነታት ህዝብና፣ ንኩነታት ደንበ ተቓውሞናን ኩነታት ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍን አመልኪቱ፣ ብተጋ/የውሃንስ አስመላሽ ሰፊሕ መብርሂ ድሕሪ ምሃብ፣ ምርድዳእ ዝዓሰሎ ምዉቕ ምይይጥ አካይዶ።
- ብ/የውሃንስ አስመላሽ ኣብቲ ህዝባዊ አኼባ፣ “ስርዓት ህግደፍ ብሰንኪ ሕመቕ ደንበ-ተቓውሞና፣ ወቛዕና እኳ እንተዘዩፍኸምናዮ ብሰንኪቲ ጸረ ህዝቢ ባህርያቱ ግን፣ ባዕሉ መቓብሩ አናፈሓረ ዝሓድር ስርዓት ምኻንን፣ ኣብዚ እዋን እዚ ቁሩብ ድፍእ ከብል ዝክእል ናይ ደንበ ተቓውሞ ስሙር ቅልጽም አንተዝህሉ፣ እቲ ስርዓት አይምሓዣን አይምኸረመን ጥራሕ ዘይኮነስ አይመቐነየንዎን። ሕመቕና፣ ሕመቕ ደንበ ተቓውሞ ግን ትንፋስ ክሰኹዓሉ ይኸውን ኣሎ። ስለዚ ከኣ ደንበ ተቓውሞ ሃገርና፣ ካብ ዘዝለመዶ ጸቢብ ዓንኬል ወጺኡ ኣብ ካልኣዊ ፍልልያት ከይተጸምዶ፣ ምእንቲ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ክሰርሕ ካብ ምግባር ወጻኢ ካልእ ልዕሊኡ ዝረኬ ምእንቲ ህዝቢ ዝሰራሕ ስራሕ የለን” ክብል ዝሃቦ ርእይቶ፣ እቲ ህዝባዊ አኼባ ኣብ ምይይጡ ዝገበሮ ሓባራዊ መደምደምታ ነይሩ።

ጀጋኑ አሃዱታት ኤስደለን ደምሳኤን ዕዉታት ሓባራዊ ወፍሪ አካይደም፡-

- ጀጋኑ ናይ ፕሮፓጋንዳን ውደባን አሃዱታት ደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ሳሆ ኤርትራ (ደ.ም.ሳ.ኤ)ን ኤርትራዊ ስምርት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤ.ስ.ደ.ለ)ን፡ ካብ ዕለት22-24/10/2016፡ ኣብ ውሽጢ ኤርትራ ኣብ ዝገብርዎ ሓባራዊ ወፍሪ፡ ዕዉት ናይ ምንቅስቃሳን ውደባን ዕማም ኣሰላሰሎም።
- ናይ ፕሮፓጋንዳን ውደባን አሃዱታት ደ.ም.ሳ.ኤን ኤ.ስ.ደ.ለን፡ ኣብቲ ዘካየድዎ ሓባራዊ ወፍሮም፡ “መጽዋዕታ ኤስደለን ደምሳኤን ንደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጥን ፍትሕን ውጽዓት ህዝብታት ኤርትራ” ኣብ ትሕቲ ዝብል ኣርእስቲ፡ ንውጽዕ ህዝብና፣ ናብ ውጽዓት ኣባላት ምክልኻል ሃገርን ምልሻን ዘትኮረ ናይ ቃልሲ ጸውዒት ዝሓዘ ወረቆት'ውን ዘርጊሖም።
- ብተወሳኺ፡ ጸረ-ህዝቢ ስርዓት ህግደፍ፡ ነቲ ብ25-29/09/2009 ኣብ ልዕሊ'ቶም “ይአክል መግዛእቲ ስርዓት ህግደፍ!” ክብሉ ተቓውሞኦም ዘስምዑ ደቂ ብሄራሳህ ህዝቢ ዲያት ንዝፈጸሞ ጭፍጨፋን ዝተሸፍለ መስዋእትን ኣመልኪቱ፡ ደምሳኤ፡ “ብደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ሳሆ ኤርትራ(ደምሳኤ)፡ ንዝኸሪ 7ይ ዓመት ስውኣት ድያት ኣመልኪቱ ዘውጽኦ ውድባዊ መግለጺ” ኣብ ትሕቲ ዝብል ኣርእስቲ ዝተዳለወ ውድባዊ መግለጺ'ውን ናብ ህዝቢ ዘርጊሖም።

ልዕሊ 40 ኣባላት ኣመራርሓን ካድራትን ደምሳኤን ኤስደለን ዝተሳተፉዎ ናይ 6 መግልታት ሓባራዊ ሰሚናር ብዓወት ተሰላሰሉ፡-

- ናይቲ ካብ 9-14 ሕዳር 2016 ዝተካየደ ዕዉት ሓባራዊ ሰሚናር ደምሳኤን ኤስደለን ቀንዲ ዕላማ፡ ንህዝባዊ ደሞክራሲያዊ መደብ-ዕዮታቶም ንምዕሚኛን ናይ ኣመራርሓ ዓቕምታት ክብ ንምባልንዮ ነይሩ።
- ኣብቲ ሰሚናር ምይይጥ ዝተገብረሎም ዛዕባታት ከኣ፡
 - I. ህልዊ ኩነታት ሃገርና (ኩነታት ህዝብና፣ ደንበ ተቓውሞ ሃገርናን ጸላእን- [ስርዓት ህግደፍ]) ብዕምቆት ምግምጋም፤
 - II. ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ዕላማታትናን፡ ናይ ሓይልታት ኣሰላልፋን፤
 - III. ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ዕላማታትናን፡ ናይ ስሙር ግንባር ፖሊሲታትናን፤
 - IV. እንርከበሉ፡ ህዝብን ሃገርን ካብ ህግደፋዊ ብርሰት ናይ ምድሓን መድረኻዊ ዕማምን ኣብ ቅድሚና ዝጸበየና ዘሎ ብድህታትን ዕማማትን፤
 - V. ዝምድና ክልቲኦም ደሞክራሲያዊ መሓዙት ውድባትናን (ኤስደለን ደምሳኤን)፡ ዝሰረተሉ መትከላትን መጻኢ ሓባራዊ ዕማማቶምን፤ ----- ወዘተ ነይሮም። ብርሱን ተሳትፎ ኣኼባኛታት ከኣ ብዓወት ተዛዘሙ።

ምዮቕ ከይበልና እንክብረላ ደሞክራሲያዊት ኤርትራ ንምህናጽ ብጽንዓት ንቃለስ!!